



NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Gdańsku

LGD.410.012.01.2022

Pan
Grzegorz Mikiciuk
Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Kartuzach

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
ul. Mściwoja II 20
83-300 Kartuzy

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/22/055 – Wsparcie dla rodzin przeżywających trudności w okresie pandemii COVID-19

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kartuzach, ul. Mściwoja II 20, 83-300 Kartuzy (dalej: PCPR)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Grzegorz Mikiciuk, Dyrektor PCPR, od 15 listopada 2017 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Organizacja wykonywania zadań związanych z udzielaniem pomocy osobom i rodzinom przeżywającym trudności w okresie pandemii COVID-19. 2. Pomoc realizowana na rzecz osób i rodzin przeżywających trudności w okresie pandemii COVID-19.
Okres objęty kontrolą	Lata 2019-2022 (do 13 września), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku
Kontroler	Hanna Rybczyńska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LGD/92/2022 z 20 czerwca 2022 r. (akta kontroli str. 1-9)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	<p>PCPR należycie zorganizowało i realizowało zadania związane z udzielaniem pomocy osobom i rodzinom przeżywającym trudności w okresie pandemii COVID-19. Opracowano i realizowano powiatowe dokumenty strategiczne, w których uwzględniano problematykę pomocy osobom i rodzinom przeżywającym trudności, w tym strategie rozwiązywania problemów społecznych oraz monitorowano i koordynowano ich realizację. Zapewniono dostęp do informacji o możliwości uzyskania pomocy, w tym w związku z problemami spowodowanymi pandemią COVID-19. Realizując zadania z zakresu pomocy osobom i rodzinom przeżywającym trudności, a także z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, współpracowano z innymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi, zapewniając osobom potrzebującym dostępność różnych form pomocy społecznej. Osobom przeżywającym trudności oraz będącym w kryzysie udzielano poradnictwa i specjalistycznej pomocy w ramach interwencji kryzysowej, w tym zapewniano schronienie i wsparcie ofiarom przemocy w rodzinie oraz zaspokajano ich doraźne podstawowe potrzeby bytowe i socjalne w Centrum Interwencji Kryzysowej³ (dalej: CIK). Realizowano programy profilaktyczno-edukacyjne, korekcyjno-edukacyjne i psychologiczno-terapeutyczne dla sprawców przemocy w rodzinie. Podejmowano działania wynikające z rozeznaczonych potrzeb społecznych i realizowano projekty, m.in. „Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19”,</p>
--------------	--

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Komórka organizacyjna PCPR.

„Pomorskie dzieciom”, mające na celu wsparcie osób i rodzin w związku z ich problemami z pandemią COVID-19 i osiągnięto zakładane cele. Zatrudniano specjalistów udzielających pomocy, posiadających wymagane kwalifikacje oraz zapewniono szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej z terenu powiatu kartuskiego, uwzględniając w ich tematyce zagadnienia dotyczące pandemii.

Stwierdzone nieprawidłowości polegały na:

- wydawaniu decyzji o skierowaniu do mieszkania chronionego – bez uprzednich, pisemnych uzgodnień,
- odstąpieniu, w dwóch decyzjach ustalających wysokość odpłatności za pobyt w mieszkaniu chronionym, od ustalenia tej opłaty, pomimo przekroczenia przez osoby kryterium dochodowego,
- braku odpowiedniego pouczenia w decyzjach, którymi odstąpiono od ustalenia opłaty za pobyt w mieszkaniu chronionym.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁴ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Organizacja wykonywania zadań związanych z udzielaniem pomocy osobom i rodzinom przeżywającym trudności w okresie pandemii COVID-19.

Opis stanu faktycznego

1.1.1. W okresie 2019-2022 (do 30 czerwca) osoby i rodziny przeżywające trudności mogły skorzystać m.in. z następujących form wsparcia:

a) poradnictwo specjalistyczne, w szczególności:

- poradnictwo psychologiczne: udzielono łącznie 2451 porad (z tego: 669 w 2019 r., 521 w 2020 r., 796 w 2021 r. i 465 do 30 czerwca 2022 r.) – była to najczęściej stosowana forma pomocy,
- poradnictwo prawne: 145 porad (45, 19, 44 i 37),
- poradnictwo socjalne: 155 porad (33, 51, 42 i 29),
- poradnictwo rodzinne: 263 porady (92, 58, 77 i 36);

b) interwencja kryzysowa: liczba interwencji wyniosła łącznie 1334 (372, 289, 461 i 212);

c) telefon interwencyjny;

W okresie objętym kontrolą, jak wyjaśnił Dyrektor, w ramach działalności CIK prowadzone były dyżury telefoniczne przez specjalistów CIK, którzy dostępni byli dla mieszkańców powiatu kartuskiego pod numerami telefonów, w czasie wskazanym w ogłoszeniach publikowanych na stronie internetowej PCPR na portalu społecznościowym oraz na tablicach ogłoszeń w siedzibie PCPR oraz CIK. W okresie pandemii COVID-19 uruchomione były dyżury telefoniczne specjalistów, tj. m.in.:

- psychoterapeuty (punkt konsultacyjny dla osób uzależnionych od środków psychoaktywnych i ich rodzin, poniedziałki: 16:00-20:00),
- psychologa/psychoterapeuty (punkt konsultacyjny dla osób uzależnionych behawioralnie, środy: 11:00-14:00, piątki: 9:00-12:00),
- psychologów (środy: 9:00-11:00, piątki: 15:00-18:00, od poniedziałku do piątku: 9:00-13:00).

Dyżury, jak i czas ich trwania, zmieniały się z uwagi na ograniczenia w tym zakresie w oparciu o wytyczne Ministra Zdrowia i komunikaty (każda zmiana była publikowana w ww. sposób). Od 15 czerwca 2020 r. stopniowo znoszono ograniczenia pracy

⁴ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

specjalistów, a od 21 września 2020 r. przywrócono możliwość spotkań osobistych ze specjalistami w CIK w oparciu o wytyczne dotyczące konieczności zakrywania ust i nosa za pomocą maseczki lub przyłbicy (środki ochrony były dostępne w CIK).

d) schronienie doraźne (kilka godzin) i tymczasowe (do trzech miesięcy) – od 2020 r.; Od 1 lipca 2020 r., w CIK funkcjonowało schronienie, z przeznaczeniem dla osób poszukujących schronienia w ośrodku interwencji kryzysowej o charakterze interwencyjnym, w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowej⁵. Przeznaczone było do krótkotrwałego pobytu osób i rodzin, a w uzasadnionych przypadkach do trzech miesięcy. Schronienie przeznaczone było dla sześciu osób, a wsparcie mogły otrzymać osoby znajdujące się w sytuacjach kryzysowych, o charakterze nagłym i zagrażającym ich zdrowiu i życiu, tj. osoby doświadczające przemocy w rodzinie (w tym kobiety w ciąży i matki z małoletnimi dziećmi, także ojcowie z małoletnimi dziećmi i inne osoby, sprawujące opiekę nad dziećmi). Szczegółowe zasady korzystania ze schronienia Dyrektor określił w „Regulaminie funkcjonowania schronienia w Centrum Interwencji Kryzysowej w Kartuzach”⁶.

e) mieszkanie chronione;

W strukturze PCPR, od 2002 r. funkcjonowało mieszkanie chronione (treningowe) z dwoma miejscami przeznaczonymi dla pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej realizujących program usamodzielnienia. Szczegółowe zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w mieszkaniu chronionym określono w załączniku do uchwały Rady Powiatu Kartuskiego z 31 marca 2015 r.⁷, a zasady korzystania z tego mieszkania określano w umowie najmu.

f) ośrodek wsparcia (z miejscami całodobowymi): dostępny od 2020 r.;

W strukturze PCPR nie funkcjonował ośrodek wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie. Powiat kartuski, 15 czerwca 2020 r., zawarł porozumienie z Caritas Archidiecezji Gdańskiej OPP z siedzibą w Sopocie, w sprawie udzielenia schronienia poprzez udostępnienie miejsca pobytu w Domu Samotnej Matki w Matemblewie samotnym matkom i kobietom w ciąży, pochodzącym z terenu powiatu kartuskiego (do dnia zakończenia kontroli porozumienie było kontynuowane). W porozumieniu nie określono liczby miejsc dostępnych dla ww. osób. Schronienia, zgodnie z § 1 ust. 1 i 2 porozumienia, udzielano na wniosek gminnych ośrodków pomocy społecznej (dalej: GOPS) z terenu powiatu kartuskiego, w ramach posiadanych miejsc. Warunki pobytu, w przypadku skierowania matki do tej placówki, określał załącznik do porozumienia.

g) punkty konsultacyjne:

- dla osób uzależnionych od środków psychoaktywnych i ich rodzin: udzielono łącznie 881 porad (z tego: 254 w 2019 r., 244 w 2020 r., 243 w 2021 r. i 140 do 30 czerwca 2022 r.),
- dla osób uzależnionych behawioralnie: udzielono łącznie 683 porady (188, 235, 159 i 101).

Dyrektor wyjaśnił, że w okresie objętym kontrolą nie funkcjonował punkt konsultacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie. Jednak specjaliści zatrudnieni w CIK udzielali pomocy i prowadzili konsultacje również dla sprawców przemocy w rodzinie. Osobom stosującym przemoc w rodzinie udzielono łącznie 1242 porady/konsultacje, z tego: 358 w 2019 r., 284, w 2020 r., 354 w 2021 r., i 246 do 30 czerwca 2022 r.

h) inne formy wsparcia dla osób i rodzin przeżywających trudności, m.in.:

⁵ Schronienie znajdowało się na terenie Zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia Św. Wincentego a'Paulo Domu Zakonnego w Kartuzach.

⁶ Zarządzenie Nr 10/2020 Dyrektora PCPR z 1 lipca 2020 r.

⁷ Uchwała Nr VI/45/2015 Rady Powiatu Kartuskiego z dnia 31 marca 2015 r. w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w mieszkaniu chronionym.

- grupy wsparcia i grupy terapeutyczne dla osób doświadczających przemocy: udzielono łącznie 486 porad (130 w 2019 r., 40 w 2020 r., 130 w 2021 r. i 186 do 30 czerwca 2022 r.),
- terapia psychologiczna dla dzieci i młodzieży przebywającej w pieczy zastępczej: udzielono łącznie 4588 porad (1596, 1025, 1295 i 672),
- wsparcie młodzieży przygotowującej się do usamodzielnienia w ramach Klubu Młodzieżowego funkcjonującego przy PCPR, działającego na zasadzie świetlicy środowiskowej⁸ (dla młodzieży umieszczonej w pieczy zastępczej): udzielono łącznie 1761 porad (585, 150, 646 i 380),
- programy korekcyjno-edukacyjne i psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc w rodzinie: udzielono łącznie 980 porad (284, 232, 263 i 201),
- warsztaty i inne programy wsparcia (opisano w pkt 1.4. wystąpienia), udzielono łącznie 880 porad (111, 0, 507 i 262),
- punkt wsparcia rodzicielskiego: udzielono łącznie 263 porady (92, 58, 77 i 36).

(akta kontroli str. 84-242, 1091-1102, 1207-1215)

1.1.2. W okresie pandemii COVID-19, realizacja niektórych formy pomocy uległa zmianie. Z wyjaśnień Dyrektora wynikało m.in., że:

- dyżury specjalistów zostały zmienione na pracę zdalną (przy wykorzystaniu następujących kanałów komunikacji: telefon, Skype, Zoom),
- w 2020 r. wstrzymane zostały warsztaty „Szkoła dla Rodziców – jak rozmawiać z nastolatkiem”; spotkania z rodzicami odbywały się w trybie spotkań zdalnych indywidualnych, interwencyjnych oraz konsultacji telefonicznych, w celu podtrzymania kontaktu z klientami i pracy nad ich bieżącymi problemami wychowawczymi (głównie dotyczyły one poprawy komunikacji z dziećmi, ćwiczenia umiejętności rozumienia nastolatków, rozpoznawania ich potrzeb emocjonalnych i pogłębieniu świadomości na temat czynników ryzyka związanych z danym okresem rozwojowym oraz na temat funkcji tego okresu),
- od kwietnia 2020 r. zostały wstrzymane⁹ spotkania grupy wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie; spotkania z tymi osobami odbywały się w trybie rozmów zdalnych indywidualnych, interwencyjnych (prace grupy wznowiono w październiku 2020 r.),
- zmieniono zasady rekrutacji osób skierowanych, zgłoszonych do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym – część spotkań diagnozujących w okresie od stycznia do marca 2020 r. odbywało się w CIK, potem (do czerwca 2020 r.) wszelkie spotkania indywidualne zostały wstrzymane i zamienione na formę pomocy zdalnej. Od połowy czerwca 2020 r. diagnozę uczestnika przeprowadzały osoby prowadzące zajęcia grupowe (podczas zajęć grupowych przestrzegano wszelkich zasad i przepisów wynikających z sytuacji epidemiologicznej),
- od kwietnia do grudnia 2020 r. nie przeprowadzano zajęć profilaktycznych dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych z zakresu cyberprzemocy, wznowiono je w 2021 r. wykorzystując kanały zdalnej komunikacji (Zoom).

(akta kontroli str. 84-98)

1.1.3. Z wyjaśnień Dyrektora wynikało m.in., że dla pełnej realizacji zadań na rzecz pomocy i wsparcia osób i rodzin w powiecie kartuskim, od czerwca 2019 r. rozszerzono ofertę wsparcia dla osób niepełnosprawnych nisko funkcjonujących oraz

⁸ Zajęcia odbywały się w godzinach popołudniowych i miały formę zajęć socjoterapeutycznych uzupełnionych wyjazdami integracyjno-edukacyjnymi.

⁹ Zgodnie z Poleceniem Wojewody Pomorskiego z 10 kwietnia 2020 r. (wcześniej z 25 marca 2020 r.), przesłanych m.in. do starostów.

dla ich rodzin poprzez uruchomienie nowo wybudowanego Środowiskowego Domu Samopomocy w Kobysewie (potrzebę taką ujęto w wykazie potrzeb na rok 2019). Placówka ta wypełniła lukę w dostępie dla absolwentów Ośrodków Rewalidacyjno-Wychowawczych oraz Specjalnych Ośrodków Szkolno-Wychowawczych funkcjonujących z terenu powiatu.

(akta kontroli str. 1130-1141)

1.2. W okresie objętym kontrolą obowiązywała powiatowa strategia rozwiązywania problemów społecznych, tj. odpowiednio:

- 1) „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w powiecie kartuskim na lata 2014-2020” (dalej: „Strategia na lata 2014-2020”), przyjęta uchwałą Rady Kartuskiego z 25 września 2014 r.¹⁰ oraz
- 2) „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w powiecie kartuskim na lata 2021-2027” (dalej: „Strategia na lata 2021-2027”), przyjęta uchwałą Rady Powiatu Kartuskiego z 30 kwietnia 2021 r.¹¹.

W Strategii na lata 2014-2020 określono pięć celów strategicznych, w tym: „Prawidłowo funkcjonująca rodzina”, w ramach którego uwzględniono działania dotyczące zapewnienia wsparcia osobom i rodzinom przeżywającym trudności. Realizując ww. cel, PCPR (w latach 2019-2020) podejmowało działania¹² w kierunku:

- 1) zmniejszenia skali występowania przemocy domowej w rodzinie, polegające w szczególności na:
 - udzieleniu kompleksowej pomocy rodzinom, w których występuje zjawisko przemocy w rodzinie, w tym organizowanie grup wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie,
 - rozszerzeniu przez CIK oferty wsparcia dla bliskich osób chorujących na otępienie i alzheimera (głównie wsparcie psychologiczne i prawne),
 - realizacji programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc pn.: „Można inaczej”,
 - kontynuacji wsparcia specjalistycznego w punkcie wsparcia rodzicielskiego w obszarze przeciwdziałania alienacji rodzicielskiej,
 - prowadzeniu warsztatów dla rodziców: „Szkoła dla Rodziców – jak rozmawiać z nastolatkiem”,
 - zawarciu porozumienia o współpracy ze Stowarzyszeniem OVUM, którego podmiotem było funkcjonowanie Lokalnego Punktu Pomocy Pokrzywdzonym Prześstępstwem w Kartuzach (w ramach Funduszu Sprawiedliwości),
 - opracowaniu i upowszechnianiu materiałów informacyjnych i edukacyjnych (na stronie internetowej);
- 2) stworzenia efektywnego systemu wspierania rodziny i dziecka w powiecie kartuskim, polegające w szczególności na:
 - ciągłym wsparciu rodzin zastępczych przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, organizowaniu szkoleń tematycznych dla tych rodzin, festynów i spotkań świątecznych dla wychowanków pieczy zastępczej oraz rodzin zastępczych, prowadzeniu nieodpłatnej pomocy prawnej dla ww. rodzin i wychowanków oraz osób znajdujących się w sytuacji kryzysowej,
 - organizacji psychoterapii indywidualnej dla wychowanków pieczy zastępczej,

¹⁰ Uchwała nr XLII/335/2014 Rady Powiatu Kartuskiego z dnia 25 września 2014 r. w sprawie: strategii rozwiązywania problemów społecznych w powiecie kartuskim na lata 2014-2020.

¹¹ Uchwała nr XXX/281/2021 Rady Powiatu Kartuskiego z dnia 30 kwietnia 2021 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w powiecie kartuskim na lata 2021-2027.

¹² Strategia na lata 2014-2020 nie zawierała wskaźników realizacji działań.

- realizacji programu dla wychowanków usamodzielnianych: „Z nadzieją w przyszłość” (61 osób w 2019 r. i 13 w 2020 r.), a także programu: „Szansa” dla rodziców zagrożonych odebraniem dzieci przez sąd,
 - funkcjonowaniu przy PCPR Klubu Młodzieżowego skupiającego dzieci i młodzież z pieczy zastępczej, przygotowującej się do usamodzielnienia lub będącej w procesie usamodzielnienia,
 - organizacji konferencji: „Dziecko – jego rodzina i świat. Pojęcie dobra dziecka w ujęciu terapeutycznym i społecznym” (180 uczestników w 2019 r.) oraz „Rozwód oczami dziecka. Ochrona świata dziecka w obliczu rozpadu rodziny” (87 uczestników w 2019 r.),
 - organizacji szkoleń: „Budowanie kontaktu z rodzicem i niemowlęciem” (14 uczestników w 2020 r.) oraz „Umiejętności pomocne w kontakcie z osobą stosująca przemoc” (25 uczestników w 2020 r.),
 - działalności punktów konsultacyjnych wspierających osoby uzależnione behawioralnie oraz dla osób uzależnionych od środków psychoaktywnych i ich rodzin,
 - dystrybucji sprzętu elektronicznego dla wychowanków pieczy zastępczej w celu realizacji nauki zdalnej, a także środków ochrony indywidualnej dla rodzin zastępczych (w 2020 r.);
- 3) powszechnej profilaktyki minimalizującej negatywne skutki uzależnień, polegające w szczególności na:
- współpracy z gminami powiatu kartuskiego w zakresie świadczenia usług dla osób uzależnionych od środków psychoaktywnych i ich rodzin – punkt konsultacyjny dla ww. osób, w ramach którego również zorganizowano:
 - warsztaty edukacyjne z zakresu uzależnień od środków psychoaktywnych i uzależnień behawioralnych (m.in.: spotkania terapeutyczne, konsultacje i realizacja programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób używających substancji psychoaktywnych skierowanych przez sąd lub/i pozostających pod opieką kuratora, sesje rodzinne dotyczące wzmocnienia kompetencji wychowawczych i problemów związanych z uzależnieniami),
 - wsparcie dla rodzin w konsultacjach w ramach post readaptacji (po ukończonej terapii w ośrodku stacjonarnym terapii uzależnień),
 - pomoc rodzinom w zrozumieniu procedur niezbędnych przy umieszczeniu nieletnich w ośrodkach terapii uzależnień;
 - działalności punktu konsultacyjnego wspierającego osoby uzależnione behawioralnie,
 - realizacji, w ramach programu profilaktyczno-edukacyjnego „Stop Przemocy”, programu profilaktycznego dla dzieci i młodzieży: „Cyberprzemoc”,
 - zorganizowaniu spotkania edukacyjnego dla grona pedagogicznego i rodziców pn.: „Profilaktyka używania środków psychoaktywnych przez młodzież”,
 - opracowanie i dystrybucja informatora „Gdzie szukać pomocy”.

Dyrektor wyjaśnił, że realizacja Strategii na lata 2014-2020 była koordynowana i monitorowana w latach 2019-2020 przez kadrę kierowniczą PCPR. Podmioty, wymienione w Strategii jako jej realizatorzy, kontaktowały się z PCPR w zakresie jej realizacji w obszarach: przeciwdziałania przemocy w rodzinie, bezdomności, bezrobocia, edukacji, zdrowia (m.in. odbywały się spotkania, narady). Wynikiem tych spotkań były wnioski, które przekładały się na konkretne, wdrażane w tym okresie, opisane wyżej działania.

(akta kontroli str. 277-313, 798-826, 833-841)

W Strategii na lata 2021-2027 określono pięć celów strategicznych, m.in.: „Obserwacja i reagowanie na zagrożenia i nowe zjawiska społeczne”, „Systematyczne wspieranie rodziny i rozwój systemu pieczy zastępczej” i „Polityka

senioralna odpowiedzialnością na potrzeby i wyzwania seniorów”, w ramach których uwzględniono działania na rzecz osób i rodzin przeżywających trudności. Realizując ww. cele, PCPR (w latach 2021-2022 do 30 czerwca) podejmowało działania m.in. w kierunku:

- 1) profilaktyki zagrożeń i nowych zjawisk społecznych, polegające w szczególności na:
 - wprowadzaniu różnych form profilaktyki dla zauważonych nowych zagrożeń społecznych (wprowadzono siedem form profilaktyki w 2021 r. i pięć w I połowie 2022 r.),
 - kształtowaniu świadomości społecznej i pobudzaniu wrażliwości dla nowych zjawisk i zagrożeń społecznych (wprowadzono odpowiednio po dwie akcje pobudzające wrażliwość społeczną),
 - upowszechnianiu profilaktyki wśród dzieci i młodzieży w zakresie uzależnień i przemocy w celu wzrostu świadomości i zmniejszenia ryzyka zachowań nieakceptowanych społecznie (odbyło się odpowiednio po 12 spotkań profilaktycznych z młodzieżą),
 - profilaktyki nowych zjawisk i zachowań społecznych, np. cyberprzemoc (odbyło się odpowiednio po 12 spotkań),
 - zapewnieniu odpowiedniej liczby specjalistów i bazy lokalowej do prowadzenia działań profilaktycznych (prowadzono jeden punkt – specjaliści CIK);
- 2) przewidywania konsekwencji pojawiających się nowych zjawisk i zagrożeń społecznych i uwzględnienie ich w bieżących planach działań, polegające w szczególności na:
 - obserwacji zjawisk społecznych wywołanych zmianą hierarchii wartości i podejmowaniu odpowiednich działań, obserwacji skutków nowych uzależnień i opracowaniu sposobów reakcji na nie oraz wrażliwości na problemy młodzieży z tożsamością i wypracowanie działań chroniących przed konsekwencjami różnych eksperymentów alkoholowych, używkowych (w każdym przypadku opracowano po jednym raporcie z obserwacji),
 - inicjowaniu współpracy międzyinstytucjonalnej przeciwdziałającej rozwijającemu się rynkowi środków psychoaktywnych (odbyło się odpowiednio po 12 spotkań międzyinstytucjonalnych),
 - zapewnieniu usług psychiatry dziecięcego wspierającego dzieci i młodzież w pokonywaniu narastających problemów (liczba usług psychiatry dziecięcego wyniosła odpowiednio 30 i 50 godzin),
 - działaniach zwiększających świadomość rodziców w zakresie konieczności społecznego reagowania na negatywne zjawiska społeczne, uświadamianie zagrożeń (odbyło się odpowiednio 60 i 28 spotkań z rodzicami);
- 3) organizowania interwencji kryzysowej, polegające w szczególności na:
 - rozwoju usług wspierających CIK (liczba usług wyniosła odpowiednio po 18),
 - współpracy z gminami, z zespołami interdyscyplinarnymi i innymi podmiotami (odbyło się odpowiednio 136 i 80 spotkań),
 - realizacji programów dla osób stosujących przemoc i projektów dla osób doświadczających przemocy (realizowano odpowiednio trzy i cztery programy),
 - zapewnieniu schronienia w CIK dla osób w kryzysie o charakterze interwencyjnym, krótkotrwałym (dziewięć osób skorzystało ze schronienia w 2021 r.),
 - prowadzeniu działań profilaktycznych, spotkań dla rodzin będących w kryzysie (odbyło się odpowiednio 30 i 15 spotkań),
 - wzmacnianiu partnerskiej współpracy instytucji działających na rzecz przeciwdziałania sytuacjom kryzysowym (odbyły się odpowiednio cztery i trzy spotkania),

- 4) wprowadzenia nowych usług społecznych odpowiadających na zidentyfikowane potrzeby rodzin, polegających w szczególności na:
 - świadczeniu wsparcia specjalistycznego dla rodzin: psychologicznego, pedagogicznego, logopedycznego¹³ (udzielono porad, odpowiednio 396 i 422),
 - tworzenia optymalnych warunków dla kształtowania umiejętności wychowawczych dla rodziców, np. szkołą dla rodziców (z oferowanych form wsparcia skorzystało odpowiednio 50 i 28 osób),
- 5) stałego doskonalenia systemu pieczy zastępczej w powiecie kartuskim, polegające w szczególności na:
 - zwiększeniu udziału rodzinnych form pieczy zastępczej w systemie pieczy zastępczej (liczba rodzin zastępczych wynosiła odpowiednio 101 i 98),
 - rozwój i profesjonalizacja form opieki instytucjonalnej dla dzieci (56 miejsc w opiece instytucjonalnej),
 - zapewnienie miejsc interwencyjnych w celu natychmiastowego umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej (trzy miejsca interwencyjne);
- 6) kształtowania pozytywnego wizerunku aktywnego starzenia się, polegające w szczególności na:
 - uświadamianiu problemu przemocy w rodzinie wobec seniorów (fizyczna, ekonomiczna i psychiczna) - w 2021 r. odbyło się jedno spotkanie dotyczące przemocy wobec seniorów.

W Strategii na lata 2021-2027 uwzględniono uwarunkowania pandemii COVID-19, m.in. w odniesieniu do rynku pracy. Dyrektor wyjaśnił, że w jej założeniach wskazana jest kontynuacja realizacji wcześniejszych działań i praktyk, ale także wdrożenie nowych oddziaływań i wzmocnienie kontynuowanych działań w zakresie lokalnym. Dokonane rozpoznanie potrzeb utwierdziło przekonanie, że należy wzmocnić formy wsparcia i wdrożyć nowe, które mają przeciwdziałać skutkom m.in. pandemii COVID-19. Zadania i cele ujęte w Strategii uwzględniają uwarunkowania wywołane pandemią COVID-19, częściowo natomiast zmienił się sposób i forma ich realizacji. Dodatkowo w Strategii uwzględniono oddziaływania profilaktyczne dla osób starszych w zakresie badań i szczepień (m.in. przeciw COVID-19).

Dyrektor wyjaśnił, że realizacja Strategii na lata 2021-2027, była koordynowana i monitorowana w latach 2021-2022 (I półrocze), m.in. poprzez:

- organizowanie licznych spotkań informacyjnych z udziałem przedstawicieli zespołów interdyscyplinarnych z terenu powiatu kartuskiego i Komendy Powiatowej Policji w Kartuzach, na których poruszano zagadnienia dotyczące: realizacji procedury „Niebieskie Karty”, propozycji ofert wsparcia - realizowanych przez podmioty poszczególnych gmin - jako narzędzia pracy z osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie oraz osobami stosującymi przemoc, najczęściej pojawiające się problemy i kryzysy w rodzinach w okresie pandemii COVID-19, ponadto w marcu 2022 r. rozpoczęto prace (wspólnie z Komendą Powiatową Policji w Kartuzach) w sprawie opracowania procedur dotyczących wsparcia osób i ich rodzin po doświadczeniu próby samobójczej,
- bieżącą obserwację: trudności, kryzysów społecznych, pojawiających się nowych uzależnień, zaburzeń odżywiania, problemów młodzieży związanych z narastającymi lękami i rozwijającym się fobiami w odniesieniu do rzeczywistości, zachowań ryzykownych podejmowanych przez młodzież (eksperymentowanie z substancjami psychoaktywnymi, nadużywanie zachowań behawioralnych: fonoholizm, samookaleczenia).

(akta kontroli str. 314-358, 798-832)

¹³ Wsparcie logopedyczne realizowała Poradnia Pedagogiczno-Psychologiczna w Kartuzach.

Raporty z realizacji Strategii na lata 2014- 2020 (za rok 2019 i 2020) oraz Strategii na lata 2021-2027 (za rok 2021) były sporządzone w formie pisemnej (jako rozdział w rocznych sprawozdaniach z działalności PCPR) i przedstawione Radzie Powiatu Kartuskiego odpowiednio: 10 czerwca 2020 r., 26 marca 2021 r. i 25 marca 2022 r. (akta kontroli str. 558-796, 798-808, 841-856)

1.3.1. W okresie objętym kontrolą obowiązywał powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, tj. odpowiednio:

- 1) „Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w powiecie kartuskim na lata 2014-2020” (dalej: „Program przeciwdziałania przemocy na lata 2014-2020”), przyjęty uchwałą Rady Powiatu Kartuskiego z 13 lutego 2014 r.¹⁴ oraz
- 2) „Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w powiecie kartuskim na lata 2021-2027” (dalej: „Program przeciwdziałania przemocy na lata 2021-2027”), przyjęty uchwałą Rady Powiatu Kartuskiego z 29 stycznia 2021 r.¹⁵.

Realizatorem ww. programów było PCPR, a założenia programowe przywydywały współpracę z instytucjami i organizacjami z terenu powiatu kartuskiego.

W Programie przeciwdziałania przemocy na lata 2014-2020 uwzględniono zagadnienia dotyczące wsparcia dla osób i rodzin przeżywających trudności. Określono cztery główne cele: 1) stworzenie szerokiej oferty pomocy i wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc, 2) podniesienie jakości i skuteczności świadczonej pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie, 3) utworzenie ponadresortowego systemu informacji o skali problemu, możliwościach pomocy, rodzajach działania oraz 4) prowadzenie edukacji społecznej i promowanie pozytywnych postaw w stosunkach międzyludzkich. Do każdego celu głównego określono cele szczegółowe oraz wskaźniki do ich osiągnięcia: wartość bazową i wartość do 2020 r.

Zaplanowane zadania dla PCPR zostały wykonane, osiągnięto zaplanowane wartości wskaźników (z wyjątkiem jednego) w zakresie realizacji następujących celów szczegółowych:

- opracowanie i realizacja programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc,
- zorganizowanie systemu działań terapeutycznych dla osób dotkniętych przemocą,
- opracowywanie i upowszechnianie materiałów informacyjnych i edukacyjnych,
- promowanie i realizacja nowatorskich projektów zapobiegających i niwelujących skutki przemocy, promowanie dobrych praktyk, wzorów i modeli pomocy osobom uwikłanym w przemoc domową,
- diagnozowanie problemu przemocy w powiecie,
- utworzenie banku informacji o możliwościach pomocowych dla osób uwikłanych w przemoc,
- prowadzenie kampanii edukacyjno-informacyjnej dotyczącej przeciwdziałania przemocy w rodzinie, agresji wśród młodzieży, uzależnień,
- rozwój atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego służących umacnianiu więzi rodzinnych,
- prowadzenie edukacji przedmałżeńskiej i rozwijanie poradnictwa rodzinnego.

¹⁴ Uchwała nr XXXV/298/2014 Rady Powiatu Kartuskiego z dnia 13 lutego 2014 r. w sprawie: przyjęcia Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w powiecie kartuskim na lata 2014-2020.

¹⁵ Uchwała nr XXVII/254/2021 Rady Powiatu Kartuskiego z dnia 29 stycznia 2021 r. w sprawie przyjęcia Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w powiecie kartuskim na lata 2021-2027.

Nie wykonano zadania związanego z utworzeniem w powiecie ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy – jak wyjaśnił Dyrektor – ze względu na brak środków finansowania i partycypowania w kosztach gmin powiatu kartuskiego, a także brak bazy lokalowej.

W Programie przeciwdziałania przemocy na lata 2021-2027 określono cztery główne cele (takie same jak w poprzednim programie przeciwdziałania przemocy), do których określono cele szczegółowe oraz wskaźniki do ich osiągnięcia: wartość bazową i wartość do 2027 r. Ze sprawozdania z działalności PCPR za rok 2021 wynikało, że podjęte działania w celu realizacji ww. programu, polegały głównie na kontynuacji poprzednich i realizacji nowych działań, mających na celu zmniejszenie zjawiska przemocy.

(akta kontroli str. 359-432, 699-776, 1091-1102)

1.3.2. W okresie objętym kontrolą realizowano programy profilaktyczno-edukacyjne:

- 1) „Powiatowy program profilaktyczno-edukacyjny pn. „Stop przemocy” na lata 2014-2020”, przyjęty uchwałą Rady Powiatu Kartuskiego z 24 października 2013 r.¹⁶ (edycja w 2019 r. i 2020 r.),
- 2) „Powiatowy program profilaktyczno-edukacyjny pn. „Stop przemocy” na lata 2021-2027”, przyjęty uchwałą Rady Powiatu Kartuskiego z 29 stycznia 2021 r.¹⁷ (edycja w 2021 r., edycja w 2022 r. była w trakcie realizacji¹⁸),

w których ujęto zagadnienia dotyczące wsparcia dla osób i rodzin przeżywających trudności. Realizatorem ww. programów było PCPR (partnerami – szkoły, GOPS, Policja i organizacje pozarządowe), a adresatami m.in.: rodziny zagrożone zjawiskiem przemocy w rodzinie, dotknięte przemocą, niewydolne wychowawczo i niezaradne życiowo, dzieci i młodzież zagrożona niedostosowaniem społecznym.

Głównym celem ww. programów było udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie (profilaktyka, edukacja). Cel ten miał zostać osiągnięty przez realizację ośmiu celów szczegółowych (m.in.: zwiększenie społecznego zaangażowania w sprawy przeciwdziałania przemocy, podniesienie wrażliwości społecznej wobec tego zjawiska, kształtowanie odpowiednich postaw rodzicielskich i usprawnianie systemu wsparcia rodziny w procesie wychowywania dzieci, podniesienie standardu usług świadczonych przez instytucje pomagające dziecku i rodzinie). Dyrektor wyjaśnił, że wszystkie cele szczegółowe, zadania i działania zostały wykonane, m.in. poprzez:

- przeprowadzenie spotkań informacyjno-edukacyjnych dla mieszkańców powiatu kartuskiego i wydawanie materiałów informacyjnych,
- realizowanie: projektów profilaktycznych i wczesnej interwencji (np. „Szkoła dla Rodziców – jak rozmawiać z nastolatkiem”, Lekcja:Enter”, „Fred Goes Net”) oraz programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych oraz psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc,
- organizowanie: grupy wsparcia dla osób doświadczających przemocy, sesji rodzinnych dotyczących wzmocnienia kompetencji wychowawczych, problemów związanych z uzależnieniem, współuzależnieniem czy eksperymentowaniem ze środkami psychoaktywnymi oraz uzależnieniami behawioralnymi,
- współpraca z zespołami interdyscyplinarnymi oraz grupami roboczymi,
- podnoszenie profesjonalizmu kadry CIK, szkolenia i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej i oświaty z terenu powiatu kartuskiego,

¹⁶ Uchwała nr XXXI/265/2013 Rady Powiatu Kartuskiego z dnia 24 października 2013 r. w sprawie: przyjęcia Powiatowego programu profilaktyczno-edukacyjnego pn. „Stop przemocy” na lata 2014-2020.

¹⁷ Uchwała nr XXVIII/256/2021 Rady Powiatu Kartuskiego z dnia 29 stycznia 2021 r. w sprawie: przyjęcia Powiatowego programu profilaktyczno-edukacyjnego pn. „Stop przemocy” na lata 2021-2027.

¹⁸ Wg stanu na 30 czerwca 2022 r.

- ofertę wsparcia CIK dla rodzin w alienacji rodzicielskiej i rodzin uwikłanych w przemoc oraz dla osób uzależnionych behawioralnie i od substancji chemicznych.

Ograniczenia związane z pandemią COVID-19, jak wyjaśnił Dyrektor, nie powodowały znaczących ograniczeń w realizacji ww. zadań. Korzystano z wszelkich możliwych zabezpieczeń w kontakcie bezpośrednim (maseczki, przyłbice, dezynfekcja rąk, pomiar temperatury), a także wdrożono realizację zadań za pomocą połączeń online: ZOOM, Skype, Messenger.

(akta kontroli str. 1036-1053, 1130-1141)

1.3.3. Dyrektor wyjaśnił, że w okresie objętym kontrolą realizację ww. programów (tj. powiatowych programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz programów profilaktyczno-edukacyjnych) monitorowano na bieżąco podczas posiedzeń m.in. zespołów interdyscyplinarnych powiatu kartuskiego, spotkań z przedstawicielami GOPS-ów, przedstawicielami sądu, prokuratury, Policji czy organizacjami pozarządowymi. Ponadto monitorowano realizację z przedstawicielami samorządu, tj. Starostwa Powiatowego w Kartuzach. Efektem podejmowanych działań (w przypadku programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie) były: profilaktyka przemocy w rodzinie, zmiana postaw mieszkańców powiatu wobec przemocy w rodzinie, podniesienie jakości usług skierowanych do osób uwikłanych w przemoc, dostosowana do potrzeb kadra osób wspierających osoby uwikłane w przemoc, spadek liczby rodzin, w których wielokrotnie interweniują służby zajmujące się przemocą. Z kolei efektami podejmowanych działań (w przypadku programów profilaktyczno-edukacyjnych) były: podniesienie poziomu świadomości społeczeństwa w sprawy przeciwdziałania przemocy i krzywdzeniu dzieci, poszerzenie wiedzy społecznej na temat instytucji pomagających dziecku i rodzinie, rozpowszechnienie informacji o możliwości skorzystania ze specjalistycznego wsparcia i pomocy dla rodzin niewydolnych wychowawczo, zwiększenie skuteczności ochrony dziecka przed dalszym krzywdzeniem, rozpowszechnianie wiedzy na temat prawidłowych metod wychowawczych wśród rodziców dzieci z rodzin zagrożonych przemocą, podniesienie jakości usług w zakresie pomocy dziecku i rodzinie oraz zwiększenie ilości godzin pracy psychologa w CIK.

(akta kontroli str. 1091-1100, 1130-1141)

1.3.4. PCPR (CIK) dokonało identyfikacji i oceny stopnia zjawiska przemocy występującego w powiecie kartuskim w formie diagnozy za lata 2019-2021. Z diagnozy wynikało m.in., że w okresie pandemii COVID-19:

- wzrosła liczba osób doświadczających przemocy, które korzystały ze wsparcia CIK: z 302 osób w 2019 r. do 357 w 2021 r. (w 2020 r. były to 244 osoby),
- wzrosła liczba osób doświadczających przemocy, które korzystały z pomocy GOPS: z 258 osób w 2019 r. do 400 w 2021 r. (w 2020 r. było to 279 osób),
- w 2020 r. nastąpił spadek interwencji domowych służb policyjnych dotyczących przemocy w rodzinie i wynosił 141 (w 2019 r. było ich 179, a w 2021 r. interwencje - w porównaniu do 2020 r. - wzrosły o 14 i wyniosły 155),
- nastąpił również spadek liczby rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” (w 2019 r. było to 307 rodzin, w 2020 r. – 251 i w 2021 r. – 222).

W każdym roku największy odsetek osób dotkniętych przemocą w rodzinie stanowiły kobiety (62,3% w 2019 r., 75,9% w 2020 r. i 76,6% w 2021 r.). W latach 2019-2021 nie występowała przemoc wobec osób niepełnosprawnych oraz spadła przemoc wobec osób starszych: z 41 w 2019 r. do 10 w 2021 r.

(akta kontroli str. 798-800, 811-813, 842-850)

1.4. W zakresie rozeznania problemów społecznych i analizy potrzeb w związku z problemami rodzin w okresie pandemii COVID-19, Dyrektor wyjaśnił, że

w przygotowaniu do opracowania Strategii na lata 2021-2027 dokonano takiego rozpoznania i opisano je jako kluczowe wyzwania, do których zaliczono:

- rozpowszechnienie informacji o dostępnej pomocy w zakresie stosowania środków psychoaktywnych i uzależnień behawioralnych,
- monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie i doskonalenie form wsparcia w obliczu stosowania nowych form przemocy wobec osób młodych, jak i starszych,
- powszechne działania w obszarze przeciwdziałania cyberprzemocy, uzależnieniu od Internetu/telefonu i hazardowi, skierowane wobec dzieci i młodzieży szkolnej,
- doskonalenie systemu wsparcia, w tym zapewnienie dostępu do psychiatrii dziecięcego oraz poradni psychiatrycznej dla dzieci.

Wyzwania te były odpowiedzią na występujące problemy społeczne (nasilające się w okresie pandemii COVID-19 takie jak: długotrwała izolacja, konieczna nauka zdalna i przeniesienie „życia” w świat wirtualny), które w swym zakresie określały niezbędne oddziaływania w kolejnych latach. Dlatego też, obserwując nasilenie zjawiska przemocy, dalej kontynuowano realizację programu korekcyjno-edukacyjnego przy dodatkowym wsparciu oddziaływań w programie psychologiczno-terapeutycznym wzmacniającym postawy antyprzemocowe. Wdrożono dodatkową formę wsparcia w postaci:

- realizacji dwóch edycji warsztatów „Szkoła dla rodziców – jak rozmawiać z nastolatkiem” (od 2020 r.),
- realizacji od 2021 r. warsztatów dla rodziców i opiekunów „Lekcja:Enter”, w celu wzmocnienia kompetencji i umiejętności wychowawczych w zakresie utrzymania higieny cyfrowej dzieci i młodzieży w wieku 8-14 lat, korzystających z nowych technologii w sposób problemowy i które straciły kontrolę nad swoim zachowaniem związanym z używaniem Internetu;
- realizacji od 2021 r. warsztatów, w ramach rekomendowanego przez Krajowe Biuro Przeciwdziałania Narkomanii programu pn.: „Fred Goes Net”, skierowanego do młodzieży eksperymentującej ze środkami psychoaktywnymi oraz programu „Ku dorosłości”, będącego cyklem 15 warsztatów dla młodzieży w wieku 15-18 lat, wymagającej m.in. wzmocnienia kompetencji społecznych (realizowanych w ramach porozumienia ze Stowarzyszeniem Praktyków Profilaktyki Społecznej z siedzibą w Gdańsku),
- zwiększenia oferty psychologa w CIK - zatrudnienie od 1 marca 2021 r. na cały etat,
- zwiększenia oferty dla młodzieży z pieczy zastępczej przygotowującej się do usamodzielnienia w zakresie zwiększenia oddziaływań w Klubie Młodzieżowym działającym przy PCPR,
- dodatkowego poradnictwa specjalistycznego dla wychowanków pieczy zastępczej rodzinnej i dla opiekunów zastępczych w ramach projektu „Pomorskie Dzieciom”,
- wzmocnienia oferty wsparcia szkoleniowego oraz superwizji dla rodzin zastępczych,
- rozpoczęcia współpracy w zakresie wypracowania metod przeciwdziałania zachowań suicydalnych i samobójstw wśród dzieci i młodzieży oraz wsparcia dla osób po próbach samobójczych i ich rodzin.

(akta kontroli str. 798-800, 813-814)

W każdym roku objętym kontrolą Dyrektor przedstawiał Radzie Powiatu Kartuskiego wykaz potrzeb w zakresie pomocy społecznej, o którym mowa w art. 112 ust. 12 ustawy o pomocy społecznej¹⁹, wraz z rocznym sprawozdaniem z działalności PCPR. W ww. wykazach potrzeb w zakresie pomocy społecznej w powiecie kartuskim ujmowano również sprawy związane z działaniami na rzecz rodzin będących w kryzysie i przeżywających inne trudności, tj.:

¹⁹ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.)

- kontynuację programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy pn. „Można inaczej” (od 2021 r. – także kontynuację innych programów celowych),
- kontynuację działania dwóch punktów konsultacyjnych: dla osób z uzależnieniami behawioralnymi oraz dla osób uzależnionych od środków psychoaktywnych,
- potrzeby w zakresie doskonalenia zawodowego kadr obejmujących m.in. zagadnienia przemocy, uzależnień, depresji, samobójstw.

Wśród potrzeb na 2020 r. dodatkowo wskazano: wsparcie kadrowe PCPR (zwiększenie zatrudnienia o psychologa w wymiarze 0,5 etatu), a wśród potrzeb na 2021 r.: podniesienie standardu zadań powiatu w zakresie oferty dla mieszkańców powiatu kartuskiego wymagających wsparcia w zakresie schronienia dla osób będących w kryzysie oraz dla osób wymagających umieszczenia w domu samotnej matki i realizację programu psychologiczno-terapeutycznego dla ofiar przemocy.

PCPR podjęło skuteczne działania w kierunku realizacji ww. potrzeb.

(akta kontroli str. 555-558, 624-626, 697-699, 775-776, 798-800, 814-826)

Z wyjaśnień Dyrektora wynikało, że ww. potrzeby stanowiły podstawę do opracowania i wdrożenia w lokalnych programach spraw związanych z działaniami na rzecz osób i rodzin będących w kryzysie i przeżywających trudności. Były to:

- programy przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w powiecie kartuskim (na lata: 2014-2020 i 2021-2027), których głównymi celami było: stworzenie szerokiej oferty pomocy i wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc, podniesienie jakości i skuteczności świadczonej pomocy osobom doznającym przemocy, stworzenie ponadresortowego systemu informacji o skali problemu, możliwościach, rodzajach działania oraz prowadzenie edukacji społecznej i promowanie pozytywnych postaw w stosunkach międzyludzkich;
- powiatowe programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc w rodzinie pn. „Można Inaczej” (na lata: 2014-2020 i 2021-2027) oraz powiatowy program psychologiczno-terapeutyczny dla osób stosujących przemoc na lata 2021-2023 (będący rozszerzeniem oferty oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych), których głównym celem było rozpoznanie i zmiana zachowań i postaw osób stosujących przemoc w rodzinie, a celem działań programowych – powstrzymanie sprawców i zakończenie przemocy (opisane w pkt 1.11. niniejszego wystąpienia pokontrolnego);
- powiatowe programy profilaktyczno-edukacyjne pn. „Stop Przemocy” (na lata: 2014-2020 i 2021-2027), których głównym celem było udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie (profilaktyka, edukacja).

Cele (na lata 2014-2021) zostały zrealizowane (w 2022 r. – w trakcie realizacji) i zapewniono środki na ich realizację, przy czym, jak wyjaśnił Dyrektor, w przypadku ostatniego programu brak było odpowiedzi placówek oświatowych na ofertę przeprowadzenia projektu dotyczącego zjawiska handlu ludźmi (w 2020 r., z powodu pandemii COVID-19, jedna zainteresowana szkoła zrezygnowała i do tej pory brak jest zainteresowania).

(akta kontroli str. 798-800, 824-826)

1.5. Zasoby instytucjonalne, jakimi w okresie objętym kontrolą dysponował powiat kartuski w celu realizacji zadań z zakresu pomocy i wsparcia dla osób i rodzin przeżywających trudności, obejmowały: CIK, Dom Pomocy Społecznej w Kobysewie (dla 80 osób), Dom Pomocy Społecznej w Stężycy dla 34 osób (prowadzony przez gminę Stężycza, przy czym 30 miejsc finansował powiat), Środowiskowy Dom Samopomocy w Kobysewie (30 miejsc), cztery placówki opiekuńczo-wychowawcze (prowadzone przez jedną organizację pozarządową, dla 56 dzieci), trzy warsztaty

terapii zajęciowej dla 95 uczestników (jedne WTZ prowadzone przez organizację pozarządową, dwa – przez gminy: Somonino i Chmielno, wszystkie finansowane ze środków powiatu oraz ze środków PFRON będących w jego dyspozycji), mieszkanie chronione dla pełnoletnich usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej (dwa miejsca) i schronienie przy CIK (sześć miejsc). Dyrektor wyjaśnił, że zasoby te, w związku z pandemią COVID-19, nie zmieniły się.

Dla pełnej realizacji zadań na rzecz pomocy i wsparcia osób i rodzin, jak wynikało z wyjaśnień Dyrektora, powiat kartuski w 2021 r. podjął działania zmierzające do rozbudowy PCPR wraz z adaptacją nowych pomieszczeń z przeznaczeniem dla CIK (opracowany został projekt budowlany), tj. zwiększenie powierzchni z 40 m² do ok. 100 m² o dwa nowe pomieszczenia, węzeł sanitarny dostępny dla osób niepełnosprawnych, klatkę schodową z windą oraz nowe pomieszczenie z aneksem kuchennym do spotkań zespołów problemowych, grup roboczych). Realizacja zadania przewidziana została na 2023 r. i pozwoli na utrzymanie dotychczasowego standardu świadczonych usług oraz poszerzenie oferty wsparcia dla mieszkańców powiatu. Ponadto wyjaśnił, że ważnym elementem systemu wsparcia jest również kontynuowanie budowy pierwszego w powiecie stacjonarnego hospicjum dla 36 osób. Przedsięwzięcie jest realizowane przy współpracy wszystkich samorządów gminnych powiatu kartuskiego, samorządu powiatu, lokalnego biznesu z Kartuskim Centrum Caritas i zakłada się, że zostanie zakończone w lipcu 2023 r.

(akta kontroli str. 433-554, 1130-1141)

1.6. Z wyjaśnień Dyrektora wynikało m.in., że w związku z pandemią COVID-19 i związanych z tym zagrożeń i obostrzeń, w 2020 r. dokonano aktualizacji celów i zadań PCPR w zakresie wsparcia osób będących w kryzysie. Aktualizacja dotyczyła kwestii zabezpieczenia pracowników i klientów, dla których świadczona była pomoc, poprzez stworzenie odpowiednich warunków do realizacji zadań. I tak, poszerzono ofertę CIK poprzez:

- podjęcie (w listopadzie 2020 r.) inicjatywy, w ramach, której psychologowie i terapeuci udzielali wsparcia dla osób, które zmagaly się z problemami psychicznymi (wsparcie w formie zdalnej, jak i osobiście, skierowane było w szczególności do: osób, które znajdowały się w kryzysie psychicznym, osób objętych izolacją i kwarantanną, osób, które w związku z pandemią straciły zatrudnienie, personelu medycznego i innych służb, które angażowały się w działania związane z walką z pandemią);
- opracowanie i realizację Powiatowego Programu Psychologiczno-Terapeutycznego dla Osób Stosujących Przemoc na lata 2021-2023;
- zatrudnienie w 2021 r. specjalisty w zakresie pomocy dla dzieci i młodzieży uzależnionych behawioralnie oraz będących w innych kryzysach psychospołecznych;
- realizację od 2021 r. programu profilaktyki uzależnień behawioralnych pn.: „LEKCJA:ENTER”, opisanego w pkt 1.4. niniejszego wystąpienia;
- realizację od 2021 r.: warsztatów, w ramach rekomendowanego przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii programu pn.: „Fred Goes Net”, opisanego w pkt 1.4. niniejszego wystąpienia oraz programu „Ku dorosłości”, będącego cyklem 15 warsztatów dla młodzieży w wieku 15-18 lat, wymagającej m.in. wzmocnienia kompetencji społecznych (w ramach porozumienia ze Stowarzyszeniem Praktyków Profilaktyki Społecznej z siedzibą w Gdańsku);
- realizację od 2022 r. grupy terapeutycznej dla osób doświadczających przemocy w rodzinie;
- włączenie się w kampanie społeczne, poprzez udostępnianie na stronie internetowej PCPR i przesyłanie do instytucji powiatu kartuskiego poradników dla osób doświadczających przemocy domowej w epidemii koronawirusa;

- utworzenie schronienia (1 lipca 2020 r.) opisanego w pkt 1.1. niniejszego wystąpienia pokontrolnego;
- podpisanie (15 czerwca 2020 r.) porozumienia w sprawie udostępnienia miejsca pobytu w Domu Samotnej Matki, opisanego w pkt 1.1. niniejszego wystąpienia.

Dyrektor wyjaśnił, że w związku z pandemią COVID-19 nie pojawiły się trudności w realizacji zadań związanych z udzielaniem pomocy osobom i rodzinom przeżywającym trudności, zmieniono jedynie formę udzielanej pomocy, tj.:

- dyżury specjalistów CIK od 16 marca 2020 r. zamieniono na pracę zdalną wykorzystując kanały zdalnej komunikacji. Kierownik CIK wykonywała obowiązki służbowe w miejscu pracy, w sytuacji zagrożenia zdrowia i życia (przy współpracy Policji i pracowników GOPS) uczestniczyła w interwencjach w miejscu zamieszkania. Praca z klientem, w sytuacji kryzysu chronicznego, odbywała się na indywidualnym spotkaniu, aby ocenić sytuację, jego stan emocjonalny i poznawczy, zgodnie z procedurą interwencji kryzysowej (Kierownik CIK pełniła całodobowy dyżur telefoniczny);
- od 15 czerwca 2020 r. stopniowo znoszono ograniczenia pracy specjalistów, w pierwszym etapie częściowo wznowiono konsultacje indywidualne z psychologiem, który po rozmowie telefonicznej z klientem wyznaczał termin spotkania, pozostali specjaliści pracowali nadal zdalnie (od lipca 2020 r. stopniowo przywracano pracę specjalistów). O każdej zmianie informowano klientów CIK zamieszczając komunikaty na stronie internetowej. Specjaliści udzielali wsparcia, przestrzegając zasad i przepisów wynikających z sytuacji epidemiologicznej. Dyżury specjalistów ustalone były w ten sposób, że się nie nakładały, tzn. specjalista miał do dyspozycji dwa pomieszczenia. Klienci w trakcie umawiania na wizytę informowani byli o zasadach, tj.: punktualności, posiadaniu maseczki lub innego okrycia twarzy, przybycia bez osoby towarzyszącej chyba, że klientem była osoba małoletnia. Przed konsultacją badano temperaturę oraz wypełniano ankietę COVID-19, dezynfekowano ręce. Ponadto zabezpieczono pracowników CIK oraz klientów w stały dostęp do środków dezynfekujących, maseczek ochronnych;
- obowiązki Kierownika CIK związane z procedurą „Niebieskie Karty” (tj. udział w posiedzeniach i działaniach grup roboczych przy Zespołach Interdyscyplinarnych), głównie realizowane były zdalnie, ograniczono kontakty osobiste, ale wydana 26 marca 2020 r. przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej instrukcja dotycząca organizacji Zespołów Interdyscyplinarnych i Grup Roboczych oraz realizacji procedury "Niebieskie Karty" określała możliwość kontaktu z osobami doświadczającymi przemoc, osobami wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc, wykorzystując wszelkie środki przekazu zdalnego (telefon, e-mail, skype, zoom), ale też nie wykluczyła bezpośredniego kontaktu, z zachowaniem wszelkich procedur bezpieczeństwa określonych przez Głównego Inspektora Sanitarnego;
- od marca 2020 r. do 31 stycznia 2021 r. Stowarzyszenie OVUM z siedzibą w Gdyni udzielało całodobowo, w formie zdalnej, nieodpłatnej pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem i świadkom, a także osobom im najbliższym, w Lokalnym Punkcie Pomocy Pokrzywdzonym Przemocem w Kartuzach (od lutego 2021 r. w formie stacjonarnej). Od 1 lutego 2022 r. ww. punkt prowadzony był przez Stowarzyszenie Integracja na Plus z siedzibą w Skarszewach.

(akta kontroli str. 84-239)

1.7. W związku z pandemią COVID-19, Dyrektor wprowadził w PCPR zarządzenia dotyczące bezpieczeństwa i zasad postępowania, a także liczne komunikaty dotyczące udzielania wsparcia osobom potrzebującym, m.in.:

- zarządzenia: nr 6/2020 z 16 marca 2020 r.²⁰, nr 9/2020 z 28 maja 2020 r.²¹ w sprawie organizacji pracy w PCPR (wraz z komunikatami stanowiącymi załączniki do ww. zarządzeń),
- zarządzenie nr 12/2020 z 31 sierpnia 2020 r. w sprawie wprowadzenia procedury bezpieczeństwa obowiązującej w PCPR w okresie epidemii COVID-19 (procedura stanowiła uzupełnienie zarządzeń i komunikatów w zakresie organizacji pracy PCPR wprowadzonych w okresie epidemii COVID-19 i obejmowała zarówno obsługę klientów, jak i zasady bezpieczeństwa dla pracowników).

Z wyjaśnień Dyrektora wynikało, że w okresie pandemii COVID-19, CIK realizowało wszystkie zadania wynikające z Regulaminu Organizacyjnego PCPR²² na rzecz osób i rodzin przeżywających trudności i znajdujących się w kryzysach. Bez względu na wprowadzone ograniczenia (m.in. chwilowy brak możliwości bezpośredniej obsługi klientów), nie zaprzestano realizacji działań wobec osób i rodzin będących w kryzysie i udzielano im kompleksowej pomocy.

Zmianie uległa forma dostępnej pomocy²³. W okresie od 16 marca do 28 maja 2020 r. PCPR/CIK było nieczynne dla klientów. Zgodnie z § 1 ust. 2 zarządzenia nr 6/2020, kontakt z pracownikami możliwy był wyłącznie w formie elektronicznej i telefonicznej, a od 29 maja 2020 r., zgodnie z § 1 ust. 2 zarządzenia nr 9/2020, po wcześniejszym umówieniu się telefonicznie lub e-mailowo. PCPR, po ogłoszeniu stanu zagrożenia pandemią COVID-19, na stronie internetowej (www.pcprkartuzy.pl) publikowało komunikaty oraz informacje dotyczące występujących zagrożeń i związanych z nimi ograniczeniami, m.in. dotyczyły czasowego ograniczenia osobistego załatwiania spraw w PCPR oraz możliwości uzyskania pomocy w ramach interwencji kryzysowej lub poradnictwa specjalistycznego dla osób zainteresowanych. PCPR informowało lokalną społeczność o możliwości uzyskania pomocy w sytuacji kryzysowej oraz o jej zakresie, m.in. poprzez ogłoszenia o uruchomieniu dyżurów telefonicznych specjalistów CIK, które zamieszczane były na bieżąco na stronie internetowej PCPR, na portalu społecznościowym (FB), na tablicy ogłoszeń w wejściu do PCPR oraz w siedzibie CIK (dyżury specjalistów opisano w pkt 1.6. wystąpienia pokontrolnego). W ww. okresie zwiększono ofertę CIK o wsparcie dla: osób objętych izolacją i kwarantanną, osób, które w związku z pandemią COVID-19 straciły zatrudnienie, personelu medycznego i innych służb zaangażowanych się w działania związane z walką z pandemią. Ponadto na stronie internetowej PCPR dostępne były informacje o pomocy dla osób potrzebujących wsparcia poza godzinami pracy CIK, m.in. wykaz jednostek realizujących zadania oraz działania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz wspierające osoby znajdujące się w kryzysie (adres i dane kontaktowe: nr telefonów, e-mail, dni i godziny działalności oraz zakres poradnictwa).

PCPR włączyło się w kampanie społeczne, udostępniając na stronie internetowej PCPR i przesyłając do instytucji powiatu kartuskiego (GOPS, Policja), m.in. artykuły: „Poradnik dla osób doświadczających przemocy domowej w epidemii koronawirusa” jako narzędzie do wykorzystania w celu ograniczenia niebezpiecznych konsekwencji przemocy w rodzinie, „Pandemia poradnik. Interwencja na rzecz dziecka krzywdzonego w okresie pandemii”, „Plan awaryjny dla osób doświadczających przemocy domowej w epidemii koronawirusa”, grafikę „Za drzwiami”, kampanie

²⁰ Zarządzenie nr 6/2020 Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kartuzach z dnia 12 marca 2020 r. w sprawie organizacji pracy w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kartuzach („zarządzenie nr 6/2020”).

²¹ Zarządzenie nr 9/2020 Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kartuzach z dnia 28 maja 2020 r. w sprawie organizacji pracy w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kartuzach (zarządzenie nr 9/2020”).

²² Przyjęty uchwałą nr 80/358/2020 Zarządu Powiatu Kartuskiego z dnia 30 czerwca 2020 r. w sprawie Regulaminu Organizacyjnego Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kartuzach, zmieniony uchwałą nr 119/472/2021 z dnia 9 marca 2021 r.

²³ Zgodnie z poleceniami/wytycznymi Wojewody Pomorskiego, przesyłanych m.in. do starostów.

prasowe (Dziennik Bałtycki, Tygodnik Kartuski): „Stop Przemocy! W domu znaczy bezpiecznie, koronawirus to nie przyzwolenie!”. Ponadto na stronie internetowej PCPR dostępne były informacje m.in. o funkcjonowaniu bezpłatnej aplikacji mobilnej: "Twój Parasol" (narzędzia skierowanego do osób doświadczających przemocy, jak i będących jej świadkami), która umożliwiała m.in. dostęp do bazy organizacji oferujących pomoc osobom pokrzywdzonym oraz umożliwiała przesyłanie zgłoszeń o charakterze przemocowym.

W ww. okresie zwiększono m.in.: telefoniczną obsługę klientów, przepustowość kanałów komunikacji elektronicznej, pojemność strony internetowej PCPR, a także dostosowano pracę do obowiązujących wymogów organizacyjnych mających na celu przede wszystkim zapewnienie bezpieczeństwa na stanowiskach pracy oraz stworzono odpowiednie warunki do obsługi klientów. Wprowadzone zmiany techniczne, zamontowanie skrzynki podawczej na dokumenty, montaż domofonu, wyodrębnienie miejsca do obsługi klientów wcześniej umówionych do konkretnego pracownika, montaż termometru, przegrody plexi, zakup: lampy bakteriobójczej, urządzenia do ozonowania i dezynfekcji dokumentów, bezdotykowych urządzeń do dezynfekcji rąk oraz zapewnienie odpowiedniej ilości środków ochrony indywidualnej, pozwoliły na sprawną realizację zadań PCPR.

(akta kontroli str. 84-239, 666-668, 694-696)

1.8. W okresie objętym kontrolą, w skład zespołu specjalistów wykonujących w PCPR zadania w zakresie wsparcia osób i rodzin przeżywających trudności, wchodziło siedmiu psychologów (jeden zatrudniony na podstawie umowy o pracę²⁴ i sześciu świadczących pracę na podstawie umów zlecenia²⁵), psychoterapeuta (umowa zlecenia), pracownik socjalny (Kierownik CIK) oraz prawnik (umowa zlecenia).

Badanie spełnienia wymogów kwalifikacyjnych pięciu specjalistów (czterech psychologów i prawnika) wykazało, że wszyscy legitymowali się wykształceniem zgodnym z profilem świadczonych usług.

Dyrektor oraz Kierownik CIK spełniali wymagania niezbędne do zajmowanego stanowiska, o których mowa w art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej w związku z art. 112a ust. 3 ww. ustawy, tj. posiadali ponad 3-letni staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.

W okresie objętym kontrolą, jak wyjaśnił Dyrektor, zwiększono zatrudnienie psychologa o 0,5 etatu oraz pozyskano dwóch nowych psychologów, świadczących pracę na podstawie umów zlecenia, tj. specjalistę dla dzieci i młodzieży uzależnionych behawioralnie oraz będących w innych kryzysach psychospołecznych i ich rodzin (od 2 lipca 2021 r.) oraz specjalistę w zakresie wsparcia dla osób doświadczających przemocy i ich rodzin oraz dla osób będących w kryzysie i ich rodzin (od 1 lutego 2022 r.), jednak nie wynikało to z powodu pandemii COVID-19, tylko z potrzeb występujących w tym zakresie.

(akta kontroli str. 247-252, 1130-1141)

1.9. Realizując w okresie pandemii COVID-19 zadania z zakresu wsparcia osób i rodzin przeżywających trudności (w tym interwencji kryzysowej, pomocy i wsparcia osobom i rodzinom przeżywającym trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci, ofiar przemocy w rodzinie), PCPR, jak wyjaśnił Dyrektor, współpracowało z innymi instytucjami, m.in.: z gminami i GOPS z terenu powiatu kartuskiego, sądami, Prokuraturą, Policją, a także z organizacjami pozarządowymi (w tym ze stowarzyszeniami spoza terenu powiatu kartuskiego). Dzięki współpracy, na podstawie zawartych porozumień, realizowane były m.in. projekty profilaktyki

²⁴ Do 28 lutego 2021 r. – na 0,5 etatu, od 1 marca 2021 r. na pełny etat.

²⁵ W jednym przypadku umowa zlecenie wygasła z dniem 31 grudnia 2021 r.

uniwersalnej, wczesnej interwencji i działały punkty: konsultacyjny i pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem (opisano w pkt 1.2. niniejszego wystąpienia). Z kolei w ramach współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego oraz jednostkami organizacyjnymi samorządu terytorialnego, m.in.:

- zgłaszano osoby stosujące przemoc do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych oraz psychologiczno-terapeutycznych, osoby doświadczające przemocy w rodzinie – do udziału w grupach wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie oraz zgłaszano rodziców do udziału w projektach profilaktycznych; realizowanych przez CIK;
- przy udziale przedstawicieli GOPS powoływano zespoły kryzysowe, w związku z umieszczeniem osoby w schronieniu i tworzone plan pomocy dla tych osób;
- realizowano zadania wynikające z procedury „Niebieskie Karty”;
- realizowano interwencyjne umieszczenia dzieci w systemie pieczy zastępczej w sytuacji bezpośredniego zagrożenia zdrowia i życia;
- monitorowano realizację obowiązujących programów.

Nie napotymano na trudności we współpracy w okresie pandemii COVID-19.

(akta kontroli str. 1130-1141)

1.10. Zgodnie ze Statutem²⁶, szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej oraz doradztwo metodyczne dla kierowników i pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu powiatu, należało do zadań PCPR.

W latach 2019-2022 (do 30 czerwca) PCPR zorganizowało łącznie 26 szkoleń dla kadry pomocy społecznej i podmiotów współpracujących, w których uczestniczyło łącznie 872 osoby, tj.: dziesięć szkoleń w 2019 r. (408 uczestników), dwa w 2020 r.²⁷ (39), dziewięć w 2021 r. (313) i pięć w I połowie 2022 r. (112). Ponadto w ww. okresie zorganizowano superwizje, m.in. dla koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka w powiecie kartuskim (łącznie 164 uczestników).

W szkoleniach uwzględniano specyfikę pandemii COVID-19, w szczególności:

- „Realizacja ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w okresie globalnego zagrożenia epidemiologicznego” (szkolenie prowadziła kadra PCPR, adresatami były: rodziny zastępcze, osoby prowadzące rodzinne domy dziecka i koordynatorzy pieczy zastępczej – łącznie 25 uczestników),
- „Przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu w sytuacji izolacji społecznej” (warsztaty prowadził członek Zespołu Monitorującego ds. Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie w MRiPS, adresaci jak wyżej – 30 uczestników),
- „Pandemia zagubienia – czyli rodzina w kryzysie i co możemy z tym zrobić” (konferencję online prowadzili pedagogzy, terapeuta i psychoterapeuta, adresatami byli: pracownicy socjalni, kuratorzy sądowi, nauczyciele, psychologowie, funkcjonariusze Policji i prokurator – 62 uczestników),
- „Zapobieganie trudnościom wychowawczym w warunkach izolacji” (szkolenie prowadził psychoterapeuta, adresatami były: rodziny zastępcze, osoby prowadzące rodzinne domy dziecka – 17 uczestników),
- „Trening umiejętności wychowawczych przydatnych w sytuacji izolacji” (szkolenie prowadził psycholog, adresaci jak wyżej – 30 uczestników).

Dyrektor wyjaśnił, że zadanie związane z doradztwem metodycznym dla kierowników i pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu powiatu

²⁶ Nadanym uchwałą nr VI/24/99 Rady Powiatu Kartuskiego z dnia 25 marca 1999 r. w sprawie powołania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kartuzach, zmienionym uchwałą nr XXXVI/266/06 z dnia 13 czerwca 2006 r. oraz uchwałą nr XII/103/2011 z dnia 24 listopada 2011 r.

²⁷ W 2020 r. z uwagi na stan epidemiczny nie odbyło się wiele zaplanowanych szkoleń i konferencji tematycznych.

kartuskiego było realizowane przez PCPR na bieżąco, poprzez m.in. spotkania robocze i cykliczne narady dla kierowników GOPS, a także indywidualne konsultacje problemowe dla kadry jednostek pomocy społecznej realizowane według potrzeb. Zadanie to realizowane było przez pracowników PCRR (kierowników działów), zgodnie z potrzebami merytorycznymi zgłaszanymi w trakcie spotkań roboczych, rozmów indywidualnych.

(akta kontroli str. 10-16, 619-621, 693, 772-773, 795-796, 1130-1133)

1.11. W okresie objętym kontrolą, w związku z potrzebami w zakresie wsparcia osób i rodzin w związku z ich problemami spowodowanymi pandemią COVID-19, PCPR realizował następujący projekt oraz grant:

- projekt „Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19” realizowany w 2020 r. w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 (szczegółowo opisano w pkt 2.6. wystąpienia pokontrolnego);
- grant udzielony w 2021 r. w ramach projektu „Pomorskie dzieciom”, realizowanego w ramach Poddziałania 6.2.2 Rozwój usług społecznych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020²⁸. Celem grantu było wsparcie w walce z epidemią COVID-19, tj. wsparcie dzieci i młodzieży zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej (w tym opuszczających pieczę zastępczą), jak również wsparcie rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka oraz kadry organizatora rodzinnej pieczy zastępczej pracującej bezpośrednio z rodzinami zastępczymi. Zaplanowano siedem działań²⁹ skierowanych łącznie do 79 osób (39 kobiet i 40 mężczyzn). Wartość grantu wynosiła 425,8 tys. zł, z tego 402,2 tys. zł finansowane ze środków Unii Europejskiej oraz 23,6 tys. zł ze środków budżetu państwa. Umowa zawarta została na okres od dnia jej zawarcia do 31 marca 2023 r., natomiast termin poniesienia wydatków w ramach grantu ustalono od 1 marca 2021 r. do 31 marca 2023 r. Do 30 czerwca 2022 r. poniesiono wydatki w łącznej kwocie 187,0 tys. zł (m.in. na zapewnienie rehabilitacji dzieciom niepełnosprawnym, które z powodu COVID-19 nie mogły korzystać z rehabilitacji NFZ – 66,4 tys. zł, wsparcie psychologiczne i psychiatryczne – 38,8 tys. zł, warsztaty edukacyjne – 39,8 tys. zł i superwizje dla rodzin zastępczych oraz kadry pracującej z tymi rodzinami – 25,9 tys. zł. Do wykorzystania pozostała kwota 238,8 tys. zł (wg stanu na 7 września 2022 r.).

(akta kontroli str. 253-260, 1243-1356)

1.12. W okresie objętym kontrolą PCPR realizowało następujące programy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc:

- 1) „Powiatowy program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie pn. „Można inaczej” na lata 2014-2020” (dalej: „Program korekcyjno-edukacyjny na lata 2014-2020”), przyjęty uchwałą Rady Powiatu Kartuskiego

²⁸ Na podstawie umowy nr 6/U-ROPS-EFS/2021 o udzielenie grantu w ramach projektu „Pomorskie dzieciom”, zawartej 10 sierpnia 2021 r. pomiędzy Województwem Pomorskim a powiatem kartuskim.

²⁹ 1. Specjalistyczne wsparcie psychologiczne i psychiatryczne dla wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej, 2. Warsztaty edukacyjne dla rodzin zastępczych i RDD w związku z COVID-19, 3. Warsztaty edukacyjne dla pracowników systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej w związku z COVID-19, 4. Bony edukacyjne dla wychowanków opuszczających pieczę zastępczą, 5. Superwizja dla rodzin zastępczych oraz kadry pracującej bezpośrednio z rodzinami zastępczymi, 6. Dopuszczenie pracowników organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w sprzęt niezbędny do wykonywania pracy zdalnej, 7. Zapewnienie rehabilitacji dzieciom niepełnosprawnym, które z powodu COVID-19 nie mogą korzystać z rehabilitacji NFZ.

z 24 października 2014 r.³⁰ (w okresie objętym kontrolą zrealizowano dwie edycje, tj. w 2019 r. i 2020 r.),

- 2) „Powiatowy program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie pn. „Można inaczej” na lata 2021-2027”, przyjęty uchwałą Rady Powiatu Kartuskiego z 29 stycznia 2021 r.³¹ (zrealizowano jedną edycję w 2021 r., edycja w 2022 r. była w trakcie realizacji³²),
- 3) „Powiatowy program psychologiczno-terapeutyczny dla osób stosujących przemoc na lata 2021-2023”, przyjęty uchwałą Rady Powiatu Kartuskiego z 29 stycznia 2021 r.³³, który stanowił rozszerzenie oferty programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc (zrealizowano jedną edycję w 2021 r., edycja w 2022 r. była w trakcie realizacji³⁴).

Oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie nie prowadzono w miejscu, w którym udzielano pomocy i wsparcia ofiarom przemocy w rodzinie, co było zgodnie z § 7 rozporządzenia z 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu usług³⁵.

Dyrektor wyjaśnił, że w związku z pandemią COVID-19 zmianie uległy tylko spotkania diagnozująco-motywuujące, które były realizowane w formie zdalnej, pozostałe działania realizowano w formie kontaktów bezpośrednich, przy zachowaniu wszelkich możliwych środków ochrony indywidualnej i zachowaniu dystansu między osobami na sali szkoleniowej. Wprowadzone, w związku z pandemią COVID-19, procedury bezpieczeństwa, nie ograniczyły dostępności ww. pomocy.

(akta kontroli str. 253-260, 861-1028, 1130-1141)

1.13. Łączna kwota wydatków budżetowych planowanych w latach 2019-2022 na zapewnienie interwencji kryzysowej, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wyniosła 1374,1 tys. zł, z tego z przeznaczeniem na:

- jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodek interwencji kryzysowej (rozdział 85220), odpowiednio: 211,9 tys. zł, 230,9 tys. zł, 316,9 tys. zł i 375,5 tys. zł,
 - zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie (rozdział 85205): 24,9 tys. zł, 19,5 tys. zł, 35,1 tys. zł i 35,1 tys. zł,
 - wspieranie rodziny (rozdział 85504): 62,3 tys. zł w 2019 r. i 62,0 tys. zł w 2020 r.³⁶.
- W okresie 2019-2022 (do 30 czerwca) wydatkowano łącznie 1119,1 tys. zł, z tego odpowiednio na: interwencję kryzysową – 207,0 tys. zł, 228,6 tys. zł, 312,9 tys. zł i 171,9 tys. zł, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie – 24,9 tys. zł, 19,5 tys. zł, 35,1 tys. zł i 5,7 tys. zł oraz wspieranie rodziny – 54,9 tys. zł i 58,6 tys. zł.

³⁰ Uchwała nr XXXI/264/2013 Rady Powiatu Kartuskiego z dnia 24 października 2013 r. w sprawie: przyjęcia Powiatowego programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie pn. „Można inaczej” na lata 2014-2020.

³¹ Uchwała nr XXVIII/257/2021 Rady Powiatu Kartuskiego z dnia 29 stycznia 2021 r. w sprawie przyjęcia Powiatowego programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie pn. „Można inaczej” na lata 2021-2027.

³² Wg stanu na 30 czerwca 2022 r.

³³ Uchwała nr XXVIII/255/2021 Rady Powiatu Kartuskiego z dnia 29 stycznia 2021 r. w sprawie przyjęcia Powiatowego programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc na lata 2021-2023.

³⁴ Wg stanu na 30 czerwca 2022 r.

³⁵ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływanie korekcyjno-edukacyjne (Dz.U. z 2011 r. Nr 50, poz. 259), dalej: „rozporządzenie z 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu usług”.

³⁶ W 2021 r. i 2020 r. nie zaplanowano oraz nie wydatkowano środków w tym rozdziale.

Z wyjaśnień Dyrektora wynikało m.in., że środki przeznaczone w ww. okresie na prowadzenie PCPR umożliwiły realizację zadań związanych z zapewnieniem potrzebnemu wsparcia na odpowiednim poziomie. Ponadto Dyrektor wyjaśnił, że w związku z pandemią COVID-19 wysokość wydatków w PCPR uległa zmianie, m.in. w CIK zwiększono zatrudnienie psychologa z wymiaru 0,5 etatu do 1 etatu (środki na ten cel, w kwocie 35,3 tys. zł, otrzymano 26 marca 2021 r.) oraz wydatkowano (w okresie 2020-2022 do 30 czerwca) na zakup środków ochrony osobistej oraz urządzeń służących ograniczeniu ryzyka zakażenia wirusem SARS-CoV-2, łączną kwotę 22,4 tys. zł (odpowiednio: 15,7 tys. zł i 6,7 tys. zł).

(akta kontroli str. 1054-1065, 1091-1100)

1.14. W okresie 2019-2022 (do 30 czerwca) do PCPR nie wpłynęły żadne skargi oraz wnioski dotyczące działalności w zakresie pomocy osobom i rodzinom przeżywającym trudności. Starosta Kartuski poinformował³⁷, że w ww. okresie wpłynęła jedna skarga (w 2021 r.) na funkcjonowanie rodzinnych domów zastępczych podlegających pod PCPR. Rada Powiatu Kartuskiego uznała skargę za bezzasadną.

(akta kontroli str. 253-276)

1.15. PCPR, w okresie objętym kontrolą, nie było kontrolowane przez uprawnione organy w zakresie dotyczącym wywiązywania się w okresie pandemii COVID-19 z zadań objętych kontrolą, tj. w zakresie wsparcia osób i rodzin przeżywających trudności.

(akta kontroli str. 253-255)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność PCPR w badanym zakresie. PCPR należycie zorganizowało i realizowało zadania związane z udzielaniem pomocy osobom i rodzinom przeżywającym trudności w okresie pandemii COVID-19. W dokumentach strategicznych ujęto zagadnienia dotyczące wsparcia rodzin przeżywających trudności oraz koordynowano i monitorowano w okresie objętym kontrolą ich realizację, w powiązaniu z przyjętymi celami. Nie stwierdzono, by wprowadzone procedury w zakresie obostrzeń epidemicznych ograniczały dostępność lub uniemożliwiały uzyskanie pomocy w okresie pandemii COVID-19. Lokalnej społeczności zapewniono dostęp do informacji o możliwości uzyskania pomocy, w tym w związku z problemami spowodowanymi pandemią. Realizując zadania z zakresu interwencji kryzysowej, udzielania pomocy osobom i rodzinom przeżywającym trudności, a także z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, PCPR współpracowało z innymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi. W warunkach pandemii, w ramach tej współpracy, PCPR zapewniło osobom potrzebującym dostępność różnych form pomocy. Zapewniano schronienie i wsparcie ofiarom przemocy w rodzinie. Podejmowano działania wynikające z rozeznaczonych potrzeb społecznych i realizowano różne programy i projekty, w tym projekt „Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19” realizowany w 2020 r. oraz grant udzielony w 2021 r. w ramach projektu „Pomorskie dzieciom”. Zatrudniano specjalistów udzielających pomocy, posiadających wymagane kwalifikacje oraz zapewniono szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej z terenu powiatu kartuskiego, uwzględniając w ich tematyce zagadnienia dotyczące pandemii.

OBSZAR

³⁷ Informacje przekazane NIK w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK.

2. Pomoc realizowana na rzecz osób i rodzin przeżywających trudności w okresie pandemii COVID-19.

Opis stanu faktycznego

2.1. Głównymi przyczynami korzystania z pomocy przez osoby i rodziny przeżywające trudności były m.in.: problemy rodzinne³⁸ – w okresie 2019-2022 (do 30 czerwca) przyczyny te zostały zidentyfikowane łącznie u 1171 osób (z tego: 336 osób w 2019 r., 276 w 2020 r., 356 w 2021 r. i 203 do 30 czerwca 2022 r.), doświadczanie przemocy domowej – 1073 osób (302, 244, 357 i 170), alkoholizm i inne uzależnienia – 615 osób (146, 123, 220 i 126), stosowanie przemocy w rodzinie – 262 osób (74, 52, 91 i 45), próby i myśli samobójcze – 184 osób (48, 45, 59 i 32), problemy natury prawnej – 182 osób (66, 28, 51 i 37), niepełnosprawność i choroby psychiczne – 166 osób (40, 38, 63 i 25), śmierć bliskiej osoby – 72 osób (19, 17, 25 i 11), cyberprzemoc – 60 osób (26, 11, 17 i sześć). Dyrektor wyjaśnił, że wśród przyczyn korzystania z pomocy CIK nie odnotowano żadnego przypadku, aby osoby wskazywały na kwarantannę i długotrwałą izolację lub inne przyczyny spowodowane pandemią COVID-19.

W okresie 2019-2022 (do 30 czerwca) ze wsparcia w formie:

- poradnictwa specjalistycznego, w szczególności:
 - psychologicznego: skorzystało łącznie 2028 osób (z tego: 544 osoby w 2019 r., 413 w 2020 r., 662 w 2021 r. i 409 do 30 czerwca 2022 r.),
 - prawnego: 124 osoby (42, osiem, 44 i 30),
 - rodzinnego: 88 osób (23, 20, 39 i sześć),
 - socjalnego: 87 osób (13, 42, 18 i 14),
- interwencji kryzysowej, a w jej ramach z:
 - pomocy psychologicznej: 1334 osoby (372, 289, 461 i 212),
 - poradnictwa socjalnego: 230 osób (65, 68, 64 i 33),
 - poradnictwa prawnego: 58 osób (24, 20, siedem i siedem),
 - schronienia (do trzech miesięcy): dziewięć osób (wszystkie w 2021 r.),
- usług punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych od środków psychoaktywnych i ich rodzin: 297 osób (77, 72, 101 i 47),
- usług punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych behawioralnie: 192 osoby (74, 50, 43 i 25),
- mieszkania chronionego dla pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej realizujących program usamodzielnienia: dziewięć osób (dwie, cztery, jedna i dwie),
- udziału w grupach wsparcia i grupach terapeutycznych dla osób doświadczających przemocy: 48 osób (10, 10, 10 i 18),
- udziału w terapii psychologicznej dla dzieci i młodzieży przebywającej w pieczy zastępczej: 142 (38, 41, 35 i 28),
- wsparcia młodzieży przygotowującej się do usamodzielnienia w ramach Klubu Młodzieżowego: 66 (15, 15, 17 i 19),
- udziału w programach: korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc: 109 (20, 20, 40 i 29),
- warsztatów i innych programów: 148 (10, 0, 89 i 49),
- porad w punkcie wsparcia rodzicielskiego: 88 osób (23, 20, 39 i sześć).

W okresie pandemii COVID-19 (porównano rok 2019 – przed pandemią, z rokiem 2021 – okres pandemii) zwiększyła się liczba osób korzystających z: poradnictwa psychologicznego (z 544 do 662 osób), poradnictwa socjalnego (z 13 do 18 osób),

³⁸ M.in. bezradność, konflikty małżeńskie (w tym rozwód, rozstanie), problemy wychowawcze, osobiste, utrata pracy, przejście na emeryturę lub rentę, mobbing w pracy.

poradnictwa rodzinnego (z 23 do 39 osób), punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych od środków psychoaktywnych i ich rodzin (z 77 do 101 osób), punktu wsparcia rodzicielskiego (z 23 do 39 osób), a zmniejszyła się liczba osób korzystających z punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych behawioralnie (z 74 do 43 osób). Dyrektor wyjaśnił, że nie analizowano tak szczegółowo zwiększenia/zmniejszenia liczby osób korzystających z ww. form wsparcia, ale wzrost ten mógł wynikać m.in. z nasilenia się problemów w okresie pandemii COVID-19. W związku z powyższym (oraz z wprowadzonymi obostrzeniami) nie zaobserwowano wydłużenia się okresu oczekiwania na pomoc dla klientów. Dokładano wszelkich starań, aby sprawy realizować bez zbędnej zwłoki, przy użyciu wszelkich dostępnych środków ochrony indywidualnej w okresie pandemii COVID-19. Nie odnotowano przypadków nieudzielenia pomocy osobom potrzebującym jakiegokolwiek wsparcia.

(akta kontroli str. 243-246, 1207-1215)

Z informacji przekazanych NIK³⁹ wynikało m.in., że:

- w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Kartuzach, w związku z pandemią COVID-19: wystąpiły trudności w realizacji zadań w związku z jej zamknięciem (zawieszono zajęcia, wszelkie formy diagnozy oraz zajęć terapeutycznych indywidualnych i grupowych), jednak w okresie ograniczenia działalności zdalnie prowadzono poradnictwo młodzieżowe, terapię logopedyczną i pedagogiczną oraz warsztaty dla rodziców; pojawiła się większa potrzeba skorzystania z pomocy psychiatry dziecięcego (pomocą objęto dzieci i młodzież z powiatu kartuskiego od października 2020 r., do grudnia 2020 r. z pomocy psychiatry skorzystało 12 osób, w 2021 r. – 123, a do 30 czerwca 2022 r. – 60); w roku szkolnym: 2018/2019 z pomocy psychologiczno-pedagogicznej oferowanej przez Poradnię skorzystało 2365 osób, 2019-2020 – 2204, 2020/2021 – 2816, a w 2021/2022 – 2733 osoby; z poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego dotyczącego różnych problemów (w tym także związanych z pandemią COVID-19⁴⁰) skorzystało odpowiednio: 196, 237, 183 i 198 osób (dzieci, młodzież, rodzice, nauczyciele);
- w szkołach, jak wskazywali Dyrektorzy, okres pandemii COVID-19 i zdalnej nauki były przyczyną dwóch głównych typów trudności: z jednej strony były to problemy techniczne, sprzętowe, niskie kompetencje obsługi aplikacji edukacyjnych i stres z tym związany, drugi obejmował stany lękowe, rozchwianie emocjonalne, problemy psychiczne, pogłębienie się trudności społecznych i adaptacyjnych; w trzech szkołach zwiększyła się liczba uczniów potrzebujących pomocy (w jednej nie odnotowano szczególnych problemów uczniów), a w jednej wprawdzie nie zmieniła się liczba uczniów objętych pomocą, jednak zmieniły się ich zachowania i problemy; podjęto szereg działań mających na celu pomoc w rozwiązywaniu trudności wynikających z trudnej sytuacji życiowej lub kryzysu emocjonalnego wynikającego z pandemii COVID-19, m.in. uczniów objęto wsparciem wychowawców, psychologów, pedagogów i kierowano do specjalistów (konsultacje, obserwacje, dyżury w szkole, porady telefoniczne, spotkania na platformach edukacyjnych i społecznościowych), podjęto także współpracę z placówkami udzielającymi pomocy psychologicznej oraz wspierających rodziny.

(akta kontroli str. 1142-1169)

2.2. Badanie dokumentacji dziewięciu spraw⁴¹ dotyczących osób i rodzin korzystających z pomocy interwencyjnej (tj.: dwóch dotyczących osób/rodzin, którym udzielono natychmiastowego wsparcia psychologicznego, sześciu dotyczących

³⁹ Informacje przekazane NIK w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Kartuzach oraz pięć wybranych szkół podstawowych i średnich z powiatu kartuskiego.

⁴⁰ Baza danych Poradni nie uwzględnia rozróżnienia problemów związanych z pandemią COVID-19.

⁴¹ Po trzy z lat 2019-2022, przy czym w próbie uwzględniono dla każdego roku jeden przypadek dotyczący przemocy w rodzinie.

osób/rodzin, którym udzielono natychmiastowego wsparcia psychologicznego i innych form pomocy (bez schronienia) oraz jednej dotyczącej osoby, której udzielono natychmiastowego wsparcia psychologicznego, schronienia i innych formy pomocy), wykazało, że:

- przyczynami zgłoszeń były: przemoc w rodzinie (pięć przypadków), myśli samobójcze (dwa przypadki), sytuacja okołorozwodowa i związany z tym lęk przed odebraniem dzieci przez męża (jeden przypadek) oraz przeżywanie innych problemów osobistych (jeden przypadek);
- interwencję zgłaszano: osobiście (pięć przypadków) i telefonicznie (cztery przypadki, w tym w jednej sprawie umówiono się na spotkanie z psychologiem CIK za godzinę);
- wszystkie osoby/rodziny otrzymały natychmiastową pomoc psychologiczną od psychologa CIK;
- w jednym przypadku była to pomoc jednorazowa (odizolowano od sprawcy i wezwano służby ratunkowe), w pozostałych – kilku lub kilkunastomiesięczna;
- osoby/rodziny niezwłocznie otrzymały pomoc psychologiczną w formie indywidualnych i grupowych spotkań z psychologiem, poza tym otrzymały również wsparcie w innych formach (poradnictwo socjalne, prawne, rodzinne, medyczne);
- w przypadku osoby korzystającej ze schronienia wsparcia udzielono jej w dniu zgłoszenia, osoba ta poza pobytem w schronieniu (siedem dni) korzystała również z pomocy psychologicznej oraz z innych form wsparcia (poradnictwo socjalne), następnie została umieszczona w domu pomocy społecznej;
- we wszystkich przypadkach zaplanowane działania w poszczególnych formach pomocy zostały zrealizowane, a osoby korzystające ze wsparcia odzyskały równowagę psychiczną.

(akta kontroli str. 1103-1129)

2.3. PCPR dysponował jednym mieszkaniem chronionym (z dwoma miejscami przeznaczonymi dla pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej realizujących program usamodzielnienia). W okresie 2019-2022 (do 30 czerwca) z mieszkania skorzystały cztery osoby, którym wydano łącznie dziewięć decyzji o skierowaniu do mieszkania chronionego⁴² (w tym pięć wydano na wniosek o przedłużenie pobytu).

Badanie dziewięciu decyzji o skierowaniu do mieszkania chronionego wykazało, że zostały wydane w terminie określonym w art. 35 Kpa⁴³, tj. dwie decyzje wydano w dniu wpływu wniosku do PCPR, a pozostałe siedem decyzji: od jednego do 19 dni. Decyzje zawierały wymagane elementy oraz pouczenie o przysługującym trybie odwoławczym, określone przepisami Kpa, a wnioskodawcy spełniali warunki do skorzystania z tego wsparcia i niezwłocznie otrzymywali miejsce w mieszkaniu (w każdym przypadku przeprowadzano wywiad środowiskowy). Wydanie ww. decyzji nie było jednak poprzedzone pisemnymi uzgodnieniami, o których mowa w art. 53 ust. 9 i 10 ustawy o pomocy społecznej, co opisano w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 1170-1206)

2.4. W okresie 2019-2022 (do 30 czerwca) PCPR nie wydało decyzji o skierowaniu osoby do domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży. Powiat kartuski, w ww. okresie, nie prowadził i nie zlecał podmiotowi niepublicznemu prowadzenia takiego domu (opisano w pkt 1.1. wystąpienia pokontrolnego).

W odpowiedzi na pismo Dyrektora z 15 kwietnia 2022 r., dotyczące kwestii składania wniosku przez osobę ubiegającą się o skierowanie do domu dla samotnej matki,

⁴² Wszystkie pozytywne, nie były zaskarżane, w jednym przypadku osoba, w trakcie pobytu w mieszkaniu, złożyła wniosek o uchylenie decyzji ze względu na zmianę sytuacji osobistej.

⁴³ Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2000).

Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku, poinformowała m.in., że jeżeli matki mieszkają na terenie Kartuz (lub są bezdomne i przebywają na terenie Kartuz), to wniosek o skierowanie do domu samotnej matki składają w ośrodku pomocy społecznej w Kartuzach, a ośrodek, po skompletowaniu dokumentacji (określonej w § 5 ust. 5 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 17 stycznia 2022 r. w sprawie domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży⁴⁴ przekazuje ją do Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku (tj. ośrodka prowadzącego lub zlecającego prowadzenie domu samotnej matki), który zgodnie z § 5 ust. 6 ww. rozporządzenia, wydaje decyzję administracyjną o skierowaniu do domu samotnej matki. Pomorski Urząd Wojewódzki w Gdańsku wskazał tutaj brak roli PCPR w Kartuzach.

(akta kontroli str. 1170-1176)

2.5. Szczegółowe zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w mieszkaniu chronionym określiła Rada Powiatu Kartuskiego w załączniku do uchwały z 31 marca 2015 r.⁴⁵. Zgodnie z § 2 ust. 3 ww. załącznika, osoba kierowana uiszcza odpłatność za pobyt w mieszkaniu chronionym, zgodnie z wydaną decyzją administracyjną oraz umową cywilno-prawną zawartą z osobą kierowaną, określającą warunki pobytu w mieszkaniu oraz formę i terminy wnoszenia opłat za pobyt.

Badanie dziewięciu decyzji ustalających wysokość odpłatności za pobyt w mieszkaniu chronionym, wykazało, że:

- we wszystkich decyzjach odstąpiono od ustalenia opłaty za pobyt w mieszkaniu chronionym;
- we wszystkich decyzjach prawidłowo wyliczono dochód przypadający na jedną osobę (w czterech przypadkach osoba nie posiadała dochodu, w trzech przypadkach dochód był poniżej kryterium dochodowego określonego w art. 8 ustawy o pomocy społecznej, w dwóch przypadkach dochód przekraczał to kryterium);
- w siedmiu decyzjach prawidłowo zastosowano zwolnienie całkowite z opłaty za pobyt w mieszkaniu chronionym, co było zgodnie z § 3 pkt 1 ww. załącznika (osoba kierowana nie ponosi odpłatności, jeżeli jej dochód jako osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w jej rodzinie nie przekracza kryterium dochodowego określonego w ustawie o pomocy społecznej);
- w dwóch decyzjach zastosowano zwolnienie z opłaty pomimo przekroczenia kryterium dochodowego określonego w art. 8 ustawy o pomocy społecznej, co opisano w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości;
- w żadnej decyzji nie zawarto pouczenia strony o obowiązku niezwłocznego poinformowania organu, który przyznał świadczenie lub ustalił odpłatność, o każdej zmianie w ich sytuacji osobistej, dochodowej i majątkowej, która wiąże się z podstawą do przyznania świadczeń lub ponoszenia odpłatności, określonego w art. 109 ustawy o pomocy społecznej, co opisano w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 205-228, 1170-1206)

2.6. Szczegółowym badaniem objęto realizację przez PCPR projektu: „Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19”. Projekt realizowany był w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 – Działanie 2.8 Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym, priorytet inwestycyjny: Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych

⁴⁴ Dz. U. poz. 150.

⁴⁵ Uchwała nr VI/45/2015 Rady Powiatu Kartuskiego z dnia 31 marca 2015 r. w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w mieszkaniu chronionym.

świadczonych w interesie ogólnym, na podstawie umowy nr 5/PZ/2020 zawartej 10 sierpnia 2020 r. pomiędzy Wojewodą Pomorskim a powiatem kartuskim⁴⁶.

Celem głównym projektu było zapobieganie i ograniczenie negatywnych skutków wystąpienia COVID-19 w obszarze pieczy zastępczej, a celem szczegółowym – wsparcie dzieci, rodziców zastępczych i pracowników rodzinnych oraz instytucjonalnych podmiotów pieczy zastępczej w sytuacji zagrożenia epidemią choroby COVID-19, poprzez zakup: wyposażenia do realizacji nauki zdalnej (w tym laptopów, komputerów, sprzętu audiowizualnego, oprogramowania dla dzieci z niepełnosprawnością), środków ochrony indywidualnej oraz wyposażenia do organizacji miejsc kwarantanny/izolacji dla dzieci z pieczy zastępczej.

Wartość projektu wynosiła 645,7 tys. zł, z tego kwota 554,2 tys. zł miała pochodzić ze środków europejskich, kwota 101,5 tys. zł ze środków dofinansowania w formie współfinansowania krajowego.

W wyniku badania stwierdzono, że:

- projekt zrealizowano w terminie określonym w umowie, tj. do 30 listopada 2020 r. (§ 1 ust. 5 umowy),
- wydatki poniesiono w okresie wskazanym w umowie, tj. do 15 listopada 2020 r. (§ 7 ust. 1 umowy),
- otrzymane środki wydatkowano zgodnie z przeznaczeniem, tj. zakupiono:
 - sprzęt komputerowy z oprogramowaniem (207 sztuk)⁴⁷, sprzęt multimedialny (125 sztuk)⁴⁸ i oprogramowanie dla dzieci z niepełnosprawnością (19 sztuk) - na łączną kwotę 458,7 tys. zł (ww. sprzęt przekazano do bezpłatnego używania na podstawie zawartych 2 listopada 2020 r. 76 umów użyczenia),
 - środki ochrony osobistej i środki dezynfekcyjne na łączną kwotę 58,0 tys. zł,
 - wyposażenie dla dwóch miejsc izolacji (kwarantanny) na łączną kwotę 10,0 tys. zł,
- osiągnięto zakładane cele: wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID-19 objęto łącznie 80 podmiotów, z tego: 32 rodziny zastępcze spokrewnione, 25 rodzin zastępczych niezawodowych, 11 rodzin zastępczych zawodowych, osiem rodzinnych domów dziecka i cztery placówki opiekuńczo-wychowawcze (łącznie wsparciem objęto 352 osoby),
- projekt rozliczono w sposób i w terminie określonym w umowie (w sprawozdaniu końcowym wykazano wydatki kwalifikowalne poniesione na realizację projektu w łącznej kwocie 526,7 tys. zł), zwrotu niewykorzystanych środków w kwocie 119,1 tys. zł dokonano terminowo, na rachunek bankowy wskazany w umowie (§ 6 ust. 2 i § 7 ust. 2 umowy).

(akta kontroli str. 1243-1324)

2.7. W okresie objętym kontrolą w PCPR zrealizowano trzy edycje programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie (po jednej w każdym roku) oraz jedną edycję (w 2021 r.) programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc w rodzinie (co opisano w pkt 1.12. wystąpienia pokontrolnego). Do ww. programów przystąpiło łącznie 80 osób (odpowiednio: 20, 20, 26 i 14), a ukończyło 28 osób (10, osiem, pięć i pięć).

Badaniem objęto jedną edycję Programu korekcyjno-edukacyjnego na lata 2014-2020, realizowaną w 2020 r. Głównym celem Programu było powstrzymanie sprawców i zakończenie pomocy w rodzinie. W Programie określono m.in. założenia

⁴⁶ Do ww. umowy sporządzono Aneks nr 1 (20 sierpnia 2020 r.) oraz Aneks nr 2 (28 sierpnia 2020 r.), w którym zmieniono m.in. termin realizacji zadania.

⁴⁷ Z tego: notebooki (66 szt.), drukarki (65 szt.), tablety (46 szt.) i komputery stacjonarne (30 szt.).

⁴⁸ Z tego: słuchawki z mikrofonem (100 szt.), projektory multimedialne (15 szt.) i telewizory (10 szt.).

programowe, zasady naboru uczestników, warunki uczestnictwa, założenia organizacyjne (w tym: czas i miejsce jego realizacji, prowadzenie zajęć w grupach do 17 osób, raz w tygodniu przez sześć miesięcy) oraz w zakresie monitoringu przebiegu Programu. Ustalono, że:

- do Programu przystąpiło 20 osób (osoby te brały udział w spotkaniach rekrutacyjnych, diagnozujących), z 14 osobami podpisano kontrakt, który określał zasady uczestnictwa w Programie, Program ukończyło osiem osób i otrzymało stosowny certyfikat;
- Program był realizowany w siedzibie PCPR, w miejscu spełniającym wymóg określony w § 7 rozporządzenia z 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu usług, przez sześć miesięcy, w okresie od 24 czerwca do 9 grudnia 2020 r. (odbyły się wszystkie zaplanowane 24 sesje grupowe, w każdą środę, poza godzinami pracy PCPR, tj. od godz. 18.00 do 20.00);
- ogółem zrealizowano 48 godzin spotkań grupowych i 132 godziny spotkań indywidualnych⁴⁹;
- działania były realizowane zgodnie z założeniami merytorycznymi określonymi w Programie (na modelu pracy z osobami stosującymi przemoc – Model Duluth) oraz rekomendacjami wojewody⁵⁰ (m.in. w zakresie dokumentacji, prowadzenia zajęć w małych grupach, stosowania przerw pomiędzy kolejnymi zajęciami nie dłuższych niż tydzień, prowadzenia programu przez dwie osoby, kobietę i mężczyznę);
- przebieg oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych objęty był działaniami monitorującymi, które polegały na okresowym monitoringu funkcjonowania i sposobu zachowania uczestnika Programu na zajęciach, a także na przeprowadzeniu wywiadu z partnerkami osób uczestniczących w Programie oraz na współpracy z instytucjami powiatu kartuskiego (siedem z ośmiu osób objętych monitoringiem zaprzestało/ograniczyło stosowanie przemocy).

Osoby prowadzące oddziaływania korekcyjno-edukacyjne spełniały wymogi kwalifikacyjne określone w § 9 rozporządzenia w sprawie standardu usług.

(akta kontroli str. 861-1035, 1066-1090, 1207-1242)

Stwierzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Wydanie wszystkie objętych badaniem decyzji (dziewięć) o skierowaniu osoby do mieszkania chronionego⁵¹ nastąpiło z naruszeniem art. 53 ust. 9 i 10 ustawy o pomocy społecznej, ponieważ nie zostało poprzedzone uzgodnieniami, w formie pisemnej, pomiędzy pracownikiem socjalnym jednostki organizacyjnej pomocy społecznej prowadzącej mieszkanie chronione (PCPR) a osobą ubiegającą się o skierowanie do korzystania ze wsparcia w mieszkaniu chronionym.

Z wyjaśnień Dyrektora wynikało, że w związku z wejściem w życie nowego rozporządzenia z 26 kwietnia 2018 r. w sprawie mieszkań chronionych⁵², w którym nie ujęto wymogu uzgodnień pomiędzy pracownikiem socjalnym a osobą ubiegającą się o skierowanie do mieszkania chronionego (wymóg ten był w poprzednim rozporządzeniu w sprawie mieszkań chronionych), nieumyślnie

⁴⁹ Indywidualne spotkania z psychologiem (rekrutacja, diagnoza, motywacja do podjęcia udziału w Programie) oraz indywidualne konsultacje dla uczestników Programu jako uzupełnienie wsparcia grupowego.

⁵⁰ Pomorski Urząd Wojewódzki Wydział Polityki Społecznej „Materiały instruktażowe dla podmiotów prowadzących program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie” (z 13 stycznia 2016 r.).

⁵¹ Decyzja nr: PCPR.531-9/19 z 03.07.2019 r., PCPR.531-17/19 z 30.09.2019 r., PCPR.531-33/19 z 31.12.2019 r., PCPR.531-14/20 z 31.03.2020 r., PCPR.530-17/20 z 29.04.2020 r., PCPR.530-28/20 z 31.07.2020 r., PCPR.530-50/20 z 31.12.2020 r., PCPR.561-1/22 z 18.05.2022 r. i PCPR.561-2/22 z 01.06.2022 r.

⁵² Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 26 kwietnia 2018 r. w sprawie mieszkań chronionych (Dz. U. poz. 822 ze zm.).

i nieświadomie pominięto sporządzenie na piśmie uzgodnień wynikających z ustawy o pomocy społecznej, do której wymóg ten został przeniesiony. Osoba, która wyraziła chęć korzystania ze wsparcia w postaci mieszkania chronionego zgłaszała się do pracownika socjalnego, który pomagał jej napisać wniosek oraz uzgadniał warunki korzystania ze wsparcia w formie ustnej.

(akta kontroli str. 1170-1172, 1177-1180, 1207-1215)

Zdaniem NIK przywołane w wyjaśnieniach okoliczności nie zwalniają PCPR z obowiązku dokonywania pisemnych uzgodnień przez wydaniem każdej decyzji o skierowaniu osoby do mieszkania chronionego.

2. W dwóch decyzjach odstąpiono od ustalenia opłaty za pobyt w mieszkaniu chronionym⁵³, tj. w okresie:
- od 1 sierpnia do 31 grudnia 2020 r. (PCPR.530-31/20 z 21 sierpnia 2020 r.),
 - od 1 stycznia do 31 sierpnia 2021 r. (PCPR.530-2/21 z 25 stycznia 2021 r.),
- pomimo przekroczenia przez osobę kryterium dochodowego określonego w art. 8 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej, tj. kwoty 701 zł (dochód przypadający na jedną osobę, wykazany w ww. decyzjach wynosił odpowiednio: 1028,82 zł i 728,55 zł), co było niezgodne z:
- art. 97 ust. 1 zd. drugie ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którym osoby nie ponoszą opłat za pobyt w mieszkaniu chronionym, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty kryterium dochodowego;
 - § 3 ust. 1 i 2 załącznika do uchwały Rady Powiatu Kartuskiego z 31 marca 2015 r., zgodnie z którym osoba kierowana nie ponosi odpłatności, jeżeli jej dochód jako osoby samotnie gospodarującej nie przekracza kryterium dochodowego określonego w ustawie o pomocy społecznej, a w sytuacji przekroczenia kryterium dochodowego ponosi część kosztów utrzymania mieszkania proporcjonalnie do ilości użytkowników mieszkania chronionego. Podstawą ustalenia odpłatności za pobyt w mieszkaniu chronionym, zgodnie z § 1 ust. 1 ww. uchwały, był miesięczny koszt utrzymania mieszkańca ustalany przez Dyrektora corocznie na dzień 1 kwietnia⁵⁴. Odpłatność ustalał Dyrektor w uzgodnieniu z osobą kierowaną, biorąc pod uwagę jej sytuację życiową i materialną (§ 1 ust. 3 uchwały).

Z wyjaśnień Dyrektora wynikało m.in., że przy prowadzeniu postępowania w sprawie ustalenia opłaty za pobyt osoby w mieszkaniu chronionym omyłkowo interpretowano kryterium dochodowe uprawniające do odstąpienia od ustalenia opłaty (błędnie przyjęto założenie, że dochód nie przekracza 200% kryterium dochodowego określonego w ustawie o pomocy społecznej). Pomimo przekroczenia kryterium dochodowego sytuacja dochodowa wychowanki była bardzo trudna, a ustalona opłata byłaby minimalna i tak stanowiłaby duże obciążenie dla niej. Dyrektor wyjaśnił, że trudno wskazać, ile wyniosłaby opłata za pobyt wychowanki w mieszkaniu chronionym w ww. okresie, ponieważ musiałby ją ustalić z osobą skierowaną.

(akta kontroli str. 1177-1199, 1207-1215, 1360-1363)

Zdaniem NIK powyższe wyjaśnienia nie mogą stanowić wystarczającego usprawiedliwienia dla naruszenia przepisów obowiązującego prawa.

⁵³ Decyzje: PCPR.530-31/20 z 21.08.2020 r. i PCPR.530-2/21 z 25.01.2021 r.

⁵⁴ Od 1 kwietnia 2020 r. koszt ten wynosił 330,08 zł miesięcznie, a od 1 kwietnia 2021 r. – 357,95 zł (wyliczona w ten sposób opłata za pobyt w mieszkaniu chronionym w okresie od 1 sierpnia 2020 r. do 31 sierpnia 2021 r. wyniosłaby łącznie 4440,39 zł (1650,40 zł w 2020 r. i 2779,99 zł w 2021 r.).

3. Objętych badaniem dziewięć decyzji o odstąpieniu od ustalenia opłaty za pobyt w mieszkaniu chronionym⁵⁵, nie zawierała pouczenia strony o obowiązku niezwłocznego poinformowania organu, który przyznał świadczenie lub ustalił odpłatność, o każdej zmianie w ich sytuacji osobistej, dochodowej i majątkowej, która wiąże się z podstawą do przyznania świadczeń lub ponoszenia odpłatności, określonego w art. 109 ustawy o pomocy społecznej. Powyższe działanie sprzeczne było z zasadą informowania stron, wyrażoną w art. 9 Kpa.

Dyrektor wyjaśnił m.in., że osoby, które korzystały w latach 2019-2022 ze wsparcia w postaci mieszkania chronionego (dziewięć decyzji) posiadały podpisany Indywidualny Program Usamodzielnienia, w którym zobowiązały się do poinformowania pracowników PCPR o każdej zmianie mającej wpływ na jakość udzielanych świadczeń, tj. sytuacji osobistej, dochodowej i majątkowej. Ponadto, dedykowany dla nich pracownik socjalny był w stałym kontakcie z nimi i na bieżąco monitorował ich sytuację. Niemniej jednak, jak wyjaśnił Dyrektor, dokona aktualizacji decyzji o odstąpieniu od ustalenia opłaty za pobyt w mieszkaniu chronionym, o zapis, dotyczący obowiązku niezwłocznego poinformowania organu o każdej zmianie osobistej, dochodowej i majątkowej.

(akta kontroli str. 1177-1206, 1360-1363)

Odnosząc się do powyższych wyjaśnień NIK wskazuje, że zgodnie z art. 9 Kpa, organy administracji publicznej są obowiązane do należytego i wyczerpującego informowania stron o okolicznościach faktycznych i prawnych, które mogą mieć wpływ na ustalenie ich praw i obowiązków. Zatem osoby pobierające świadczenia z pomocy społecznej powinny zostać pouczone o obowiązku wynikającym z art. 109 ustawy o pomocy społecznej.

OCENA CZĄSTKOWA

PCPR zapewniło osobom i rodzinom przeżywającym trudności w okresie pandemii COVID-19 oraz będącym w kryzysie niezbędną pomoc i prawidłowe wsparcie. Udzielano im wsparcia psychologicznego, poradnictwa prawnego, socjalnego i rodzinnego adekwatnie do potrzeb, a w przypadkach tego wymagających zapewniano całodobowe schronienie ofiarom przemocy. Realizowano programy mające na celu wsparcie osób i rodzin w związku z ich problemami z pandemią COVID-19 i osiągnięto zakładane cele. Prawidłowo realizowano objęty badaniem program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc (edycja w 2020 r.). Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły: wydawania decyzji o skierowaniu do mieszkania chronionego – bez uprzednich, pisemnych uzgodnień, odstąpienia, w dwóch decyzjach ustalających wysokość odpłatności za pobyt w mieszkaniu chronionym – od ustalenia tej opłaty, pomimo przekroczenia przez osoby kryterium dochodowego oraz braku odpowiedniego pouczenia w decyzjach, którymi odstąpiono od ustalenia opłaty za pobyt w mieszkaniu chronionym.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Wydawanie decyzji o skierowaniu osoby do mieszkania chronionego po dokonaniu pisemnych uzgodnień, o których mowa w art. 53 ust. 9 i 10 ustawy o pomocy społecznej.
2. Ustalanie opłat za pobyt w mieszkaniu chronionym zgodnie z obowiązującymi przepisami.

⁵⁵ Decyzja nr: PCPR.531-10/19 z 15.07.2019 r., PCPR.531-19/19 z 07.10.2019 r., PCPR.531-1/20 z 08.01.2020 r., PCPR.531-15/20 z 02.04.2020 r., PCPR.530-21/20 z 08.05.2020 r., PCPR.530-31/20 z 21.08.2020 r., PCPR.530-2/21 z 25.01.2021 r., PCPR.561-3/22 z 21.06.2022 r. i PCPR.561-5/22 z 29.06.2022 r.

3. Zamieszczanie w decyzjach o ustaleniu odpłatności za pobyt w mieszkaniu chronionym pouczenia o obowiązku z art. 109 ustawy o pomocy społecznej.

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Gdańsku. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Gdańsk, dnia 28 października 2022 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Gdańsku

Dyrektor

Kontroler
Hanna Rybczyńska
główny specjalista kontroli państwowej


.....
podpis

p.o. DYREKTOR DELEGATURY
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
w Gdańsku

.....
podpis



